

HRVATSKI VOJNIK



10. KOLOVOZA 2020.

BROJ | 610

CIJENA 10 KUNA



ZNOJ ŠTEDI KRV
HODNJA OD
UDBINE DO
KNINA

RAZGOVOR
MINISTAR
OBRANE
MARIO
BANOŽIĆ

RAZGOVOR
POTPREDSEDNIK
VLADE I MINISTAR
HRVATSKIH
BRANITELJA

TOMO
MEDVED

25. OBLJETNICA VRO

OLUJA





**COMMANDO PRISEGOM
POSTALI NOVI Pripadnici ZSS-a**

Svečanu prisegu položilo je dvanaest pripadnika, čime je završila Temeljna obuka za specijalna djelovanja ZSS-a

[STR. 32]

NASLOVNICU SNIMIO TOMISLAV BRANDT

SADRŽAJ

- | | |
|-----------|--|
| 4 | RAZGOVOR
Mario BANOŽIĆ, ministar obrane |
| 8 | 25. OBLJETNICA VRO OLUJE
Bili su to dani odlučnosti, ponosa i zajedništva... |
| 16 | POČASNA PLOVIDBA
"Došli smo podijeliti radost pobjede s Vukovarom" |
| 20 | RAZGOVOR
Tomo MEDVED, potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja |
| 24 | HODNJA POLAZNIKA SREDIŠTA ZA RAZVOJ VOĐA "MARIKO BABIĆ"
Od Udbine do Knina uz Hoću, mogu, moram... |
| 30 | GODIŠNICA SMRTI
Murali u znak sjećanja na Josipa Briškog |
| 36 | MEMORIJALNA UTRKA
Da se ne zaboravi – Vitezovi Dalja |
| 38 | HRZ
Abeceda akrogrupe "Krila Oluje" |
| 44 | LJETNI KAMP KAĐETA
Jačanje stege, vojničkih vještina i timskog duha |
| 48 | RATNA MORNARICA
Kamo idu nosači zrakoplova? (II. dio): Skupa nadmoć |
| 60 | RAZVOJ ODORA OSRH
Sustavno uvođenje službenih odora |
| 62 | DOMOVINSKI RAT
Špareti iz Siska |
| 67 | FILATELIJA
HP izdao prigodnu marku i album u povodu 25. obljetnice Bljeska i Oluje |

"Cilj je provedba 13 projekata iznimno važnih za Hrvatsku vojsku, a prvi korak u njegovu ostvarenju izrada je novog Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga, kojim ćemo obuhvatiti sve ono što u prijašnjim vladama nije napravljeno, posebice u vezi s opremanjem i razvojem Hrvatske vojske"

OBUČENI, MOTIVIRANI I OBRAZOVANI VOJNICI TEMELJ SU DALJNJEGL RAZVOJA **HRVATSKE VOJSKE**

RAZGOVOR

MINISTAR OBRANE

**MARIO
BANOŽIĆ**

Nakon što je jednu godinu obnašao dužnost ministra državne imovine, Ministarstvo obrane preuzeo je 24. srpnja Mario Banožić. S novoimenovanim ministrom obrane razgovarali smo uoči obilježavanja 25. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja. U razgovoru za Hrvatski vojnik ministar Banožić podijelio je svoje planove koje želi ostvariti tijekom mandata. Prioritet je nastavak jačanja Hrvatske vojske, a cilj provedba 13 ključnih projekata.

VEĆ IMATE ISKUSTVA NA POSLOVIMA MINISTRA JER STE PRIJE IMENOVANJA NA DUŽNOST MINISTRA OBRANE OBNAŠALI DUŽNOST MINISTRA DRŽAVNE IMOVINE. KOLIKO STE SPREMNI ZA ONO ŠTO VAS OČEKUJE U NOVOM RESORU?

Moje dosadašnje radno iskustvo bit će mi zasigurno korisno na novom poslu i veselim se promjeni. Svjestan sam odgovornosti, ali i počašćen što sam preuzeo dužnost ministra obrane.

Ekonomist sam, ali i čovjek koji promišlja o nacionalnim vrijednostima i ciljevima. Na vojni sustav oduvijek sam gledao kao na red, rad i disciplinu.

Pandemija COVID-19 i potres u Zagrebu teško su pogodili hrvatsko gospodarstvo, a to se odrazilo i na proračun MORH-a, koji je umanjen za 530 milijuna kuna pa za ovu godinu iznosi 4,5 milijarde kuna. Bit će to stoga izazovno razdoblje, posebno s ekonomske strane, jer cilj je provedba 13 projekata iznimno važnih za Hrvatsku vojsku. Prvi je korak u ostvarenju tog cilja izrada novog Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga, kojim ćemo obuhvatiti sve ono što u prijašnjim vladama nije napravljeno, posebice u vezi s opremanjem i razvojem Hrvatske vojske.

KAKO VAM JE PROTEKAO PRVI RADNI DAN U MINISTARSTVU OBRANE?

Prvi dan protekao je u primopredaji, administraciji i prvoj sjednici Vlade kao ministar obrane. Ujutro sam s bivšim ministrom Damirom Krstičevićem i načelnikom Glavnog stožera OSRH admiralom Robertom Hranjem uz članove obitelji Briški i prijatelje položio vijenac i zapalio svjeću na groblju Markovo polje povodom prve obljetnice pogibije skupnika Josipa Briškog. Potom sam u Ministarstvu obrane imao službenu primopredaju

TEKST

S. G. / Hrvatski vojnik

FOTO

Josip Kopi



RAZGOVOR

dužnosti, zatim sjednicu Vlade na kojoj je usvojen prijedlog Odluke o sudjelovanju Oružanih snaga RH u NATO-ovo operaciji potpore miru Sea Guardian u Sredozemlju. U kasnim poslijepodnevnim satima u Vinkovcima sam povodom obilježavanja obljetnice pogibije skupnika Brškog zapalio svijeću ispred njegova murala.

MINISTARSTVO OBRANE MNOGI ZOVU "DRŽAVA U DRŽAVI". OSJEĆATE LI SE SPREMNI UHVATITI UKOŠTAC S NAGOMILANIM PROBLEMIMA I ŠTO PRVO PLANIRATE PODUZETI?

Znam što donosi funkcija ministra obrane i spremam sam na nju. Prioritet je nastavak jačanja Hrvatske vojske. Obučeni, motivirani i obrazovani pri-padnici najveća su snaga i temelj daljnog razvoja Hrvatske vojske. Stoga ćemo se fokusirati na ulaganje u hrvatske vojниke, dočasnike i časnike, ali i nastaviti ulaganja koja će u konačnici rezultirati poboljšanjem smještajnih i radnih uvjeta u vojarnama širom Hrvatske. Završit ćemo i započete kapitalne infrastrukturne projekte na Hrvatskom vojnom učilištu i u vojarni "204. brigade Hrvatske vojske" u Vukovaru, gdje nas u studenom očekuje razmještaj preostalog dijela Inženjerijske bojne iz Vinkovaca.

Vlada je pred sam kraj mandata donijela i Zakon o osnivanju Sveučilišta obrane i sigurnosti. Očekujem da uputimo Zakon u proceduru te da vrlo brzo počnemo proces ustrojavanja Sveučilišta.

NAJAVILI STE I DA NASTAVLJATE OPREMANJE I MODERNIZACIJU HRVATSKE VOJSKE TE DA U PRVIH ŠEST MJESECI OČEKUJETE ZAVRŠETAK ZAPOČETIH KAPITALNIH INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA. U KOJEM ĆE KONKRETNO SMJERU IĆI MODERNIZACIJA VOJSKE I O KOJIM JE PROJEKTIMA RIJEĆ?

To konkretno znači da ću nastaviti sve započete projekte. Naime, u rujnu nas očekuju ponude za višenamjenski borbeni avion. Što se tiče stanovišta Vlade, ono je otprije poznato – Hrvatskoj je potrebno borbeno zrakoplovstvo. Unatoč tomu, trebamo biti svjesni gospodarske situacije i voditi računa o financijama i trenutačnim prioritetima.

Opremanje četirima helikopterima Black Hawk planirano je za 2022. godinu, stoga nas u dolazećem razdoblju očekuje i priprema infrastrukture te obuka pilota i tehničara.

Također, nastavljamo opremanje obalnim ophodnim brodovima za potrebe Obalne straže, odnosno Hrvatske ratne mornarice.

Što se Hrvatske kopnene vojske tiče, prioritet je da završimo opremanje borbenih oklopnih vozila Patria, a očekuje nas i projekt opremanja američkim borbenim vozilima Bradley.

DAMIR KRSTIČEVIĆ ODSTUPIO JE NAKON TRAGIČNE POGIBIJE MLADIH VOJNIKA. SMATRATE LI DA SU TAKVI NESRETNI SLUČAJEVU ISKLJUČIVA ODGOVORNOST MINISTRA?

Nesretni događaji u Oružanim snagama RH nisu i ne mogu biti isključiva odgovornost ministra. Svaki nesretni slučaj, posebno onaj koji uključuje smrtnе ishode, teške ozljede ili veliku materijalnu štetu uvijek dobiva posebnu pozornost svih ključnih osoba u sustavu obrane.

Smatram da ministar obrane mora biti spremjan prihvati i dio svoje su-odgovornosti, političku i moralnu odgovornost. Također smatram i da je u svakoj nesreći krug ljudi koji su objektivno i subjektivno odgovorni za nesretne događaje širi.

Naime, tu može biti riječ ne samo o moralnoj odgovornosti nego i o zapovjednoj, a ponekad i stegovnoj, pa i kaznenoj odgovornosti.

Vojnički poziv izazovniji je, zahtjevniji, pa i opasniji od mnogih civilnih poslova. Sama činjenica da vojnici opslužuju velika, složena i potencijalno opasna sredstva, i to često pod stresom, zahtjeva vrhunsku obuku, uvježbavanje i



Bit ću razuman i realan ministar, blizak ljudima na terenu. Stalno ću osluškivati njihove potrebe i propitivati mogućnosti kako bi se one ispunile



maksimalnu pažnju. Ponekad, nažalost, ni to nije dovoljno da se izbjegnu nesreće. Svaki nesretni događaj istražuje se formalno, detaljno i temeljito. A i u slučajevima kod kojih se ustanovi da je riječ o nesretnom spletu okolnosti ili tehničkoj neispravnosti, obično se negdje u pozadini krije ljudski faktor. Možda je riječ o nedovoljnoj preciznosti u održavanju sustava, pogrešci u obuci ili pripremi pojedinaca za upravljanje takvim sustavima, pa sve do direktnе odgovornosti pojedinca kroz krive procjene, neoprez, nemar ili preveliko oslanjanje na rutinu. Niti jedan nesretni događaj ne smije se jednostavno prihvati kao pojava na koju se ne može utjecati. Svaki od njih, nakon istrage i analize, mora poslužiti za poboljšavanje sustava kroz, kako se to često naziva, sustav naučenih lekcija. Iz svakog uočenog detalja treba proizići neka mjera kojom se neispravnosti i pogreške mogu ukloniti s ciljem izbjegavanja nesreća ili smanjivanja vjerojatnosti njihova događanja.

NAKON ODLASKA DAMIRA KRSTIČEVIĆA S POLOŽAJA MINISTRA STALI SU I PREGOVORI OKO KUPNJE AVIONA ZA POTREBE HRVATSKOG RATA-NOG ZRAKOPLOVSTVA. ŠTO PLANIRATE PODUZETI S TIM U VEZI?

Međuresorno povjerenstvo za nabavu višenamjenskog borbenog aviona pri Vladi uputilo je nakon analize zahtjev za dostavu ponuda Sjedinjenim Američkim Državama za F-16 i Švedskoj za JAS Gripen, a za rabljene avione Francuskoj za Rafale, Italiji za Eurofighter, te Norveškoj, Grčkoj i Izraelu za F-16. Nadam se da će cijeli proces nakon objašnjenja ponuda biti završen do rujna, a onda će Povjerenstvo predložiti donošenje odgovarajućih odluka.

Vojnički poziv izazovniji je, zahtjevniji, pa i opasniji od mnogih civilnih poslova. Sama činjenica da vojnici opslužuju velika, složena i potencijalno opasna sredstva, i to često pod stresom, zahtijeva vrhunsku obuku, uvježbavanje i maksimalnu pažnju

Čovjek sam koji promišlja o nacionalnim vrijednostima i ciljevima. Na vojni sustav oduvijek sam gledao kao na red, rad i disciplinu

HRVATSKA VOJSKA DANAS JE PUNO OTVORENIJA I BLIŽA GRAĐANIMA, A VOJNICI REDOVITO SUDJELUJU U OTKLANJANJU POSLJEDICA PRIRODNIH KATASTROFA. VIDITE LI VOJSKU KAO JOŠ OTVORENIJU PREMA CIVILNOJ ZAJEDNICI ILI SMATRATE DA GRANIČA VOJNOG I CIVILNOG IPAK TREBA BITI OŠTRIJA?

Hrvatska vojska kao dio sustava domovinske sigurnosti puno je puta pokazala da je uvjek spremna pomoći našem narodu u nevolji. Vidjeli smo to nakon potresa, ali i tijekom protupožarne sezone. Kao ministar inzistirat ću da obuka, kao i opremanje, budu što je više moguće i u funkciji pomoći civilnim institucijama.

Poštovani djelatnici Ministarstva obrane,
poštovani pripadnici pobjedničke Hrvatske vojske i policije,
dragi hrvatski branitelji,
Hrvatice i Hrvati,

čestitam vam Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja!
S ponosom se prisjećamo 5. kolovoza 1995., kad je hrvatski narod pod hrvatskim
stijegom krenuo u završno ostvarenje stoljetnog sna o stvaranju samostalne
i demokratske Republike Hrvatske. Završetkom vojno-redarstvene
operacije Oluja, prije 25 godina, taj je san i ostvaren.

Oluja je simbol zajedništva i junaštva i kruna svih pobjeda u Domovinskom ratu.

Ključ pobjede u Domovinskom ratu bili su ljudi, hrabri i odvažni hrvatski
branitelji, koji su pokazali hrvatsko zajedništvo, snagu i slogu.

Iskazujem zahvalnost svim sudionicima operacije Oluja, koji su domoljubljem,
srčanošću, odlučnošću i hrabrošću izborili hrvatsku slobodu i neovisnost.
Najveću zahvalu upućujem obiteljima poginulih, umrlih
i nestalih hrvatskih branitelja.

Pobjednička Hrvatska vojska stvorena u Domovinskom ratu danas je jamac
mira i stabilnosti i pomaže svojem narodu kad je najpotrebni.
Danas slavimo mir i slobodu u Hrvatskoj.

Upućujem iskrene čestitke i želim puno uspjeha u životu i radu.

Ministar obrane
Mario Banožić



Dani odlučnosti, ponosa i zajedništva na kojima gradimo budućnost, Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja te jubilarna 25. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja obilježeni su

5. kolovoza svečano u Kninu, gradu na čijoj se tvrđavi prije dvadeset pet godina ponosno zavijorio hrvatski barjak.

Bila je to kruna pobjedonosnog napredovanja Hrvatske vojske i konačnog oslobođanja domovine...

Najveću i krunsku vojnu pobjedu u Domovinskom ratu ove godine 5. kolovoza obilježavamo jubilarni 25. put. Bila je to završnica pobjedonosnog napredovanja Hrvatske vojske i konačnog oslobođanja domovine, a u čast te velike vojne pobjede na svečanosti u Kninu okupili su se najviši državni i vojni dužnosnici, među kojima predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH Zoran Milanović, predsjednik Hrvatskog sabora Goran Jandroković, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, potpredsjednici Vlade, brojni ministri među kojima i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, ministar obrane Mario Banožić te ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ratni zapovjednik u VRO Oluja umirovljeni general-pukovnik Ante Gotovina, strani vojni izaslanici akreditirani u RH, pripadnici OSRH te sudionici operacije. Ovogodišnji je program, zbog mjera sigurnosti i zaštite ljudi preporučenih uslijed pandemije koronavirusa, dijelom izmijenjen te su svi koji su nazočili središnjoj svečanosti aktivnost na Kninskoj tvrđavi pratili, uz izravan prijenos na video-

BILI SU TO DANI ODLUČNOSTI, PONOSA I ZAJEDNIŠTVA...

TEKST

Vesna Pintarić

FOTO

Tomislav Brandt
Josip Kopi



25. OBLJETNICA VRO OLUJA



zidu, s glavnog kninskog trga. Točno u 9:43 zvonjava crkvenih zvona simbolično je najavila trenutak ulaska pripadnika Hrvatske vojske u Knin tijekom operacije, a na jarbolu se sa samog vrha Kninske tvrđave, kao i prije 25 godina, zavijorila hrvatska zastava. Uz podsjećanje na operaciju pročitana su potom imena poginulih i nestalih pripadnika u VRO Oluja, njih 241, te je ispaljeno dvadeset pet počasnih plotuna. Kninsko su nebo potom nadletjela dva

borbena aviona MiG-21 odajući počast poginulima.

U znak sjećanja i zahvalu svim poginulim, nestalim i umrlim hrvatskim braniteljima, kod Spomenika hrvatske pobjede "Oluja 95" na Trgu dr. Ante Starčevića potom su zajednički vjenac položili predsjednici Republike Zoran Milanović, Sabora Goran Jandroković i Vlade Andrej Plenković te general Ante Gotovina, a djeca poginulih branitelja zajedno s predstavnicima HV-a i MUP-a položila su 25 crvenih ruža.

Vojni biskup mons. Jure Bogdan predvodio je molitvu za poginule hrvatske branitelje... "Okupljeni u ljubavi prema domovini, nosimo bolna sjećanja i osjećaje poštovanja i zahvalnosti.



U čast 25 godina VRO Oluja ispaljeno je dvadeset pet počasnih plotuna



"Uspomene se ne brišu i nitko nema pravo obezvrijediti ljubav i žrtvu hrvatskih branitelja za slobodu naše Hrvatske," poruka je mons. Bogdana.

Predsjednik Republike Zoran Milanović uputivši čestitke u prigodi velike obljetnice u svojem je obraćanju na središnjem kninskom trgu istaknuo kako mu je posebna čast govoriti upravo na 25. godišnjicu vojno-redarstvene operacije Oluja i osvrnuo se na to vrijeme. "Jako je teško bilo znati što je pred tobom, predvidjeti tude reakcije, reakcije međunarodne zajednice i graditi Hrvatsku vojsku. To je zadatak koji je trajao punih pet godina i predvodio ga je prvi hrvatski i, još važnije, ratni predsjednik dr. Franjo Tuđman. Ta pobjeda nije pala s neba, ona nije slučajna, ona je rezultat rada, planiranja, koncentracije i inteligencije stotina

i stotina tisuća ljudi, a svi mi ostali koji u tome nismo sudjelovali smo njima dužni biti zahvalni, dužni smo biti zahvalni poginulima, ranjenima i njihovim obiteljima. Ovih 25 godina je bilo sjajno putovanje i današnja atmosfera mi prema riječima jednog velikog hrvatskog pjesnika ponovno budu iskru oka," rekao je Predsjednik te završio: "Živjela Hrvatska, ko narod silna, ko sunce visoka."

U ime Hrvatskog sabora nazočnima se obratio njegov predsjednik Goran Jandroković. Podsjetio je na ve-



U znak sjećanja i zahvalu svim poginulim, nestalim i umrlim hrvatskim braniteljima, kod Spomenika hrvatske pobjede "Oluja 95" na Trgu dr. Ante Starčevića zajednički su vijenac položili predsjednici Republike Zoran Milanović, Sabora Goran Jandroković i Vlade Andrej Plenković te general Ante Gotovina, a djeca poginulih branitelja zajedno s predstavnicima HV-a i MUP-a položila su 25 crvenih ruža



25. OBLJETNICA VRO OLUJA

ličanstveni trenutak podizanja hrvatskog barjaka na Kninskoj tvrđavi te istaknuo kako je upravo Domovinski rat temelj samostalne i suverene hrvatske države. "Iako brojni danas nisu s nama u Kninu, vjerujem da smo svi srcima upravo na ovome mjestu i da slavimo ovu obljetnicu s velikim poštovanjem. Prkosan duh hrvatskih branitelja zauvijek će živjeti," rekao je.

Čestitke i zahvalnost hrvatskim braniteljima potom je uputio i predsjednik Vlade Andrej Plenković. Istaknuo je kako današnji dan u svakome budi osjećaj ponosa jer se tih dana zajedničkim naporima došlo do slobodne Hrvatske. "Oluja je bila pravno legitimna, vojno neizbjegljiva i politički nužna, ona

je bila prekretnica i stoga je s pravom možemo smatrati našom najvećom pobjedom. Današnji dan budi ponos na hrabrost, odlučnost, slogu i zajedništvo koje je hrvatski narod tad pokazao," rekao je premijer te naglasio kako smo pobijedili u nametnutom ratu, ali i kako pokazujemo veličinu i humanost pobjednika žaleći za svakom žrtvom. Na kraju obraćanja pozvao je sve riječima: "Budimo nadahnuti hrabrošću i požrtvovnošću hrvatskih branitelja i moći ćemo se uspješno nositi s velikim izazovima koji su pred nama."

Ratni zapovjednik VRO Oluja general Ante Gotovina čestitao je svima veliku pobjedu Hrvatske vojske te istaknuo kako je ta operacija odredila budućnost naše domovine. "To za nas sudborno vrijeme zauvijek nas je povezalo. Hrabrost, požrtvovnost, upornost i zajedništvo naših ljudi od početka Domovinskog rata bile su presudne odlike da u posebno nepovoljnim i teškim ratnim okolnostima gradimo Hrvatsku vojsku spremnu i sposobnu obraniti se, okončati nametnuti rat.



PRIMANJE RATNIH ZAPOVJEDNIKA

Na Kninskoj tvrđavi održano je dan uoči središnjeg obilježavanja 25. obljetnice VRO Oluja primanje ratnih zapovjednika kojem su nazočili najviši vojni i civilni dužnosnici, među kojima predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH Zoran Milanović, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Andelko Stričak, izaslanik predsjednika Vlade RH ministar obrane Mario Banožić, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH admiral Robert Hranj, predstavnik hrvatskih branitelja i ratni zapovjednik u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja general Ante Gotovina te brojni drugi.

U svojem je obraćanju predsjednik Zoran Milanović istaknuo kako je 25 godina nakon velike pobjede Hrvatske vojske u Domovinskom ratu: "Vrijeme da se okupimo zajedno te da još jednom ponovimo koliko je velikih stvari mala grupa dobrih ljudi učinila i postigla u Domovinskom ratu." "Rat koji smo vodili i koji nam je bio nametnut bio je pravedan, nažalost nužan i neizbjježan, bio je težak i krvav, ali nismo nikad posrnuli u ponor moralne katastrofe i to dijeli velike od malih, ljudi od neljudi. Moja je čast 25 godina nakon rata odlikovati hrvatske postrojbe iz Bosne i Hercegovine, to je naš dug časti i naša velika hvala. Sve ono što su si hrvatski vojnici postavili kao zadatke u teškom i neizvjesnom putu, nama je dalo određene vrijednosti koje danas neumorno moramo slijediti. Gledamo naprijed svjesni svih izazova, ali sigurno znamo da su ratovi gotovi i da ih je Hrvatska dobila," rekao je predsjednik Milanović.

General Ante Gotovina u svojem je obraćanju, čestitavši Dan pobjede i obljetnicu Oluje, istaknuo kako nikad nije kasno činiti dobro i pravedno. "Svojom hrabrošću i nesebičnim zauzimanjem za domovinu, u ono za naš narod sudbonosno vrijeme, zajedništvom svih nas izgradili smo Hrvatsku vojsku spremnu i sposobnu obraniti se, okončati nametnuti rat i stvoriti prepostavke za trajni mir," poručio je.

Predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga RH povodom Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja te 25. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja promaknuo je i pohvalio 161 pripadnicu i pripadnika Hrvatske vojske. U toj je prigodi na temelju Ustava RH predsjednik Milanović donio Odluku o dodjeli odlikovanja Velered kralja Petra Krešimira IV. s lentom i Danicom za iznimani doprinos stvaranju ratne strategije i vojne doktrine, zasluge u izgradnji Oružanih snaga RH te za osobite uspjehe u vođenju i zapovijedanju postrojbama Oružanih snaga RH, i to generalima Miljenku Crnjcu, Đuri Dečaku, Marijanu Marekoviću, Rahimu Ademiju, Luki Džanku, Nojku Marinoviću, Damiru Krstičeviću, Vinku Vrbancu i Anti Kotromanoviću.



Na primanju se nazočnima u ime odlikovanih obratio umirovljeni general-pukovnik Đuro Dečak: "U ime nas odlikovanih zahvaljujem što ste dali čast našim suborcima iz Bosne i Hercegovine koji su s nama od prvog dana branili Republiku Hrvatsku. Nadam se da ovo neće biti naš zadnji susret i da ćete i dalje ostaviti otvorena vrata prema nama koji smo pokušali i uspjeli 1995. godine ostvariti neovisnost Republike Hrvatske."

Redom Nikole Šubića Zrinskog za iskazano junaštvo njihovih pripadnika u Domovinskom ratu predsjednik Milanović odlikovao je 1. gardijsku brigadu HVO-a Ante Bruno Bušić – Livno, 2. gardijsku brigadu HVO-a Mostar, 3. gardijsku brigadu HVO-a Jastrebovi – Vitez, 4. gardijsku brigadu HVO-a Sinovi Posavine i Specijalnu policiju MUP-a Hrvatske Republike Herceg Bosne.

U čin general-pukovnika promaknuti su general-bojnik Šiniša Jurković, general-bojnik Mate Pađen i general-bojnik Boris Šerić. U čin general-bojnika promaknuti su brigadni general Ivica Kinder i brigadni general Boris Zdilar. U čin brigadnog generala promaknut je brigadir Ivan Raos, koji je istaknuo kako mu je iznimna čast i ponos biti promaknut u čin generala upravo na 25. obljetnicu Oluje. "Posebne su emocije prisjećati se svih branitelja i njihovih obitelji, a ističem pripadnike svoje gardijske brigade, legendarne Tigrove. Put od vojnika do generala pun je izazova, međutim, ako imate potporu obitelji, što sam ja imao od samog početka, svakako je ostvariv," rekao je brigadni general Ivan Raos.

Svečanost na Kninskoj tvrđavi nastupom je uveličala Policijska klapa Sveti Mihovil.

25. OBLJETNICA VRO OLUJA

Žrtve mladih vojnika u kolektivnoj su svijesti našeg naroda i ugrađene su u temelje hrvatske državnosti," rekao je general Gotovina te na kraju istaknuo: "Hrvatska se razvija i gradi u modernu europsku demokraciju, socijalno pravednu državu koja se brine o najmanjima i najpotrebitijima, državu u kojoj svi njezini ljudi, bez obzira na različitosti, uživaju sigurnost i slobode." Na kraju svečanosti održan je prigodni letački program akrobatske grupe "Krila Oluje", koja je tom prigodom obilježila i 15 godina postojanja.



Visoki državni i vojni uzvanici potom su se uputili prema crkvi Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta, gdje je služena koncelebrirana misa koju je predvodio nadbiskup splitsko-makarski mons. Marin Barišić. U večernjim satima na Kninskoj tvrđavi održan i svečani koncert, nažalost bez publike, ali u izravnom prijenosu HRT-a te uz veličanstveni vatromet.

SVEČANO URUČENJE ČINOVA I POHVALA U MORH-u

Povodom obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja te 25. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, 31. srpnja 2020. održano je u Ministarstvu obrane RH svečano uručenje činova i pohvala pripadnicima Oružanih snaga RH i Ministarstva obrane.

Ministar obrane Mario Banožić čestitao je i zahvalio svim pripadnicima Hrvatske vojske na promaknućima, pohvalama i nagradama. Zahvalio je također svima koji su sudjelovali u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja, hrvatskim braniteljima koji su dali svoje živote, kao i članovima njihovih obitelji.

"U tim trenucima Hrvatska vojska i hrvatski vojnik bili su najjače oružje koje smo imali. Mnogi su tad, koji su napadali Republiku Hrvatsku, bili tehnički opremljeniji i jači od nas. Mi smo pobijedili zato što smo Hrvatska vojska, zato što smo hrvatski vojnik i vojnikinja, koji voli svoju domovinu i bori se za nju," rekao je ministar Banožić.

Čestitajući promaknutima, nagrađenima i pohvaljenima, načelnik Glavnog stožera OSRH admirал Robert Hranj istaknuo je kako danas imamo priliku prepoznati najbolje među nama, one koji su se istaknuli radom, zalaganjem i djelima.

"Danas se okupljamo uoči jednog od najvećih praznika u modernoj povijesti Republike Hrvatske, dana kad smo prije 25 godina ostvarili uvjerljivu i brillantnu pobjedu kojom smo potvrdili državnu cjelovitost, suverenitet i odbili pokušaje okupacije dijela našeg teritorija. Hrvatska je vojska nastala u Domovinskom ratu. U svega četiri godine izrasla je u moćnu borbenu silu," rekao je admiral Hranj. Predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Zoran Milanović promaknuo je u viši čin 161 časnici i časnika OSRH.



Načelnik Glavnog stožera promaknuo je u viši čin 218 dočasnica i dočasnika Oružanih snaga. Ministar obrane nagradio je i pohvalio 31 pripadniku i pripadniku OSRH. Načelnik Glavnog stožera nagradio je i pohvalio 48 pripadnika i pripadnika Oružanih snaga.

Brigadir Damir Šlat istaknuo je kako mu je iznimna čast, zadovoljstvo i ponos što je sudjelovao u Oluji, a danas je, 25 godina poslije, promaknut.

"Imao sam 25 godina u trenutku Oluje i kad bih birao trenutak promaknuća u brigadira, što je vrhunac vojničke i časničke karijere, bolji trenutak od ovog ne bih mogao izabrati," rekao je.

Stožerna narednica Renata Sedlar izjavila je kako je promaknuće za nju vrhunac vojne dočasnicike karijere: "Nakon 29 godina službe, da sam mogla birati bolji dan za promaknuće ne bih ga mogla izabrati, a to je Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja." (OJI)



25. OBLJETNICA VRO

OLJKA

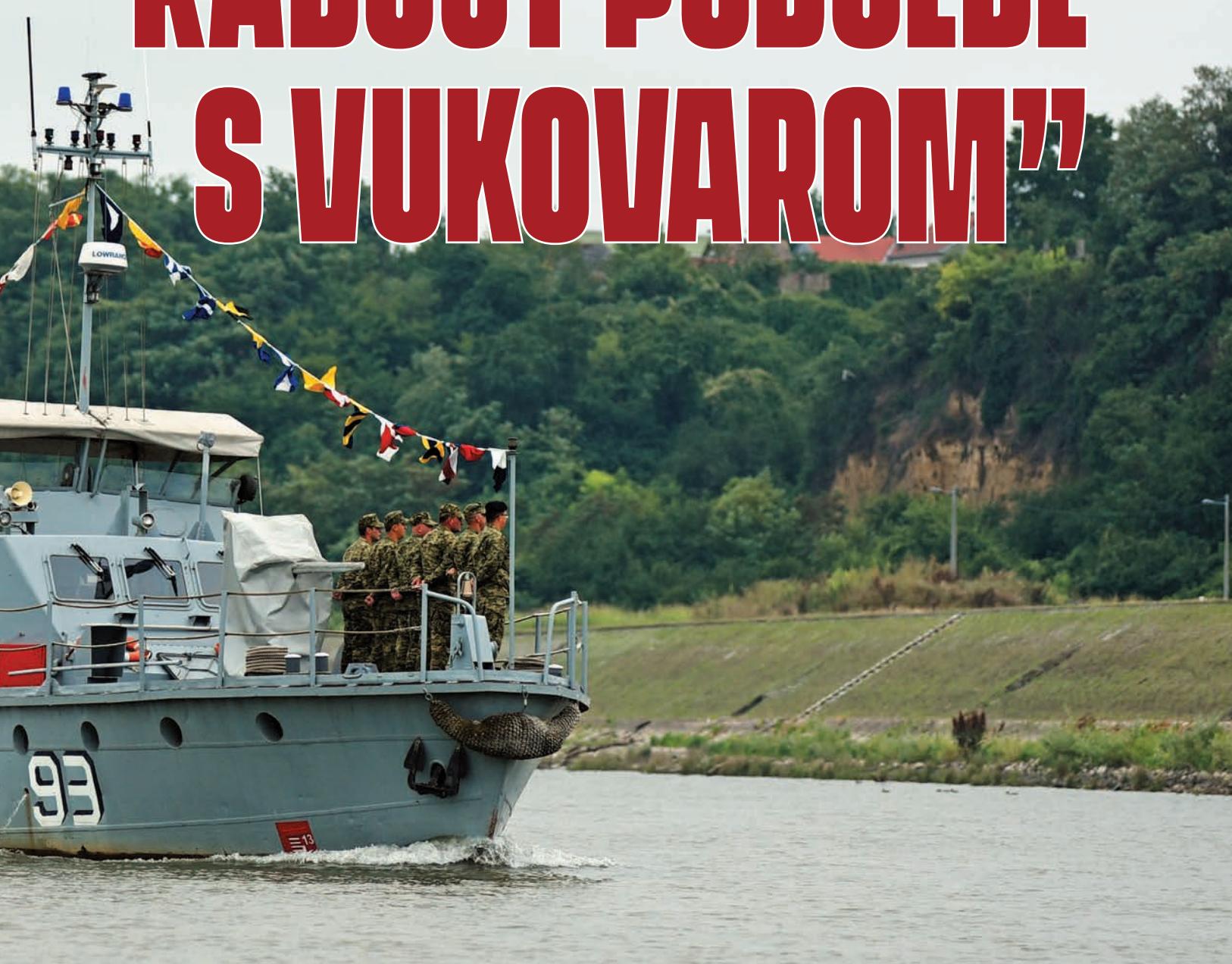
POČASNA PLOVIDBA

Ophodni brod "Šokadija" (OB-93) sa 11 članova posade 4. kolovoza isplovio je iz osječke vojarne "Vrbik" te nakon 12 sati plovidbe Dravom i državnom granicom duž Dunava uplovio u Vukovar. Na taj su način pripadnici Satnije riječnih brodova obilježili Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja



TEKST
Lada Puljizević
FOTO
Mladen Čobanović

“DOŠLI SMO PODIJELITI **RADOST POBJEDE S VUKOVAROM”**



POČASNA PLOVIDBA

VJEŽBE NA PLOVNOM PUTU DRAVA – DUNAV

Višednevna plovidba od Osijeka do Vukovara poslužila je i kao prilika da se provedu standardne vježbe broda "Šokadija" na plovnom putu Drava – Dunav. Tako su, prema riječima zapovjednika poručnika fregate Hrvoga Milkovića, tijekom plovidbe do Vukovara uspješno provedene dvije borbene uzbune s potpunim zamračivanjem broda, vježba gašenja požara na susjednom brodu, kao i vježba uz simulaciju kvara na jednom od glavnih motora. Vježbe su potvrdile visoku stručnost, dobru opremljenost, izvrsnu obučenost i motiviranost svih članova posade.



KORMILAR NADNAREDNIK DARIO PELEGRIĆ:

VAŽNO JE ZNATI ČITATI RIJEKU...

Kormilo ophodnog broda "Šokadija" bilo je tijekom cijele plovidbe povodom Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja u sigurnim rukama nadnarednika Darija Pelegrina, pripadnika Satnije riječnih brodova. On je u svojoj vojnoj karijeri bio i ciljači, i strojar na brodu, a zadnjih petnaestak godina kormilar, danas na toj dužnosti na riječnom brodu Hrvatske vojske. U kabini je okružen ekranima, tehnološki naprednim sustavima navigacije, prima podatke s radara – no, u plovidbi rijekom ništa nije važno i korisno kao dobro oko i iskustvo kormilara. U tome se upravljanje i plovidba ratnih brodova na moru i rijekama najviše razlikuju. Ne skidajući pogled s Dunava, nadnarednik Pelegrin kaže: "U plovidbi morem kormilar ratnog broda može se u znatnijoj mjeri osloniti na sustave navigacije i može izvršavati zapovjednikove zapovijedi. No, na rijeci je kormilar samostalan, mora biti posebno obučen i sposoban donositi samostalne

odluke. Na riječnoj plovidbi važno je da kormilar ima iskustva i da može *čitati rijeku*."

A rijeka se čita, shvatili smo putem i kroz priču, tako da se motri mreštanje vode i razumije je li ono zbog plićine ili vjetra, tako da se prati, ali i predviđa vodostaj, da se prate drugi sudionici i sve ono što može utjecati na promjenu riječnog korita i plovнog puta, a onomu tko razumije i pjena na vodi ispričat će priču. "Na rijeci nikad ništa nije isto. I možda zvuči banalno, ali s vremenom se naučite poštovati rijeku, zaljubite se u ovaj poziv i bez njega bude teško zamišljati život," rekao je nadnarednik Pelegrin.

UZBUNA U VOJARNI

I prije 25 godina, na dan Oluje 5. kolovoza 1995., Dario Pelegrin bio je u istoj postrojbi u kojoj je i danas. Tad je imao 22 godine i, sjeća se, u vojarni u Osijeku bila je proglašena uzbuna:



Veseli nas što smo na ovaj način mogli pridonijeti obilježavanju 25. godišnjice velike Oluje," rekao je te najavio novu takvu plovidbu od 17. do 19. studenog 2020. povodom Dana sjećanja na žrtvu Vukovara.

Ovogodišnje aktivnosti ophodnog broda "Šokadija" u obilježavanju Dana pobjede i domovinske zahvalnosti provedene su u skladu s mjerama zaštite i apelima za odgovornim ponašanjem u vrijeme pandemije COVID-19.

RATNI BROD NAORUŽAN PROTUZRAKOPLOVNIM TOPOM

Ophodni brod "Šokadija" (OB-93) ratni je brod koji je izgrađen 1953. i nalazi se u sastavu Satnije riječnih brodova. Dug je 21 m, a u najširem dijelu ima 4,65 m. Gaz bez opterećenja dubine je 1 m, a brod pod maksimalnim opterećenjem ima istisninu od 48 t. Brod ima dva motora Torpedo B536RM po 140 KS, pomoći motor IMR Rakovica od 34 KS i generator 3 x 400 W, koji električnom energijom napaja sva trošila. Brod je naoružan protuzrakoplovnim topom (PZT 20 mm) i ima deset članova posade.



"Nakon Bljeska smo znali da mora uslijediti nešto veliko, još veće od te operacije i bili smo spremni. Kad se krenulo na Knin, mi smo bili spremni na mogući protuudar protivnika. Bili smo spremni za desante na Dravi, izvlačenja ranjenika, pružanje logističke potpore. Svi smo bili spremni krenuti." Nadali su se oni i da će se nakon Knina krenuti po pobjedu u tad okupirani Vukovar, no na to je valjalo još pričekati. Pripadnici postrojbi iz kojih je izrasla današnja Satnija riječnih brodova sudjelovali su 1. kolovoza 1991. u velikom spašavanju civila iz Aljmaša, Dalja i Erduta, koje su brodovima i šlepovima prebacivali prema Osijeku. Nadnarednik Pelegrin tad je bio premlad da bude pripadnik vojske, no dobro se sjeća 1. kolovoza 1998., kad je njegova postrojba organizirala i provela povratak kipa Gospe od Utočišta u Aljmaš. "Osmijeh, pjesma, molitva, radost, to je ono čega se sjećam s te plovidbe," s osmijehom završava svoju priču nadnarednik Pelegrin.



"Možemo i moramo biti ponosni na sve što smo postigli u protekla tri desetljeća, a moramo biti spremni i za nove izazove. I kao što se hrvatska mladost u Domovinskom ratu borila za slobodnu i samostalnu hrvatsku državu, tako se i danas mladi trebaju boriti za uspješnu Hrvatsku, a mi smo tu da im pomognemo"

PONOSNI SMO NA SVA NAŠA POSTIGNUĆA I SPREMNI ZA **NOVE IZAZOVE**

RAZGOVOR

TOMO MEDVED,
POTPREDSEDJEDNIK
VLADE I MINISTAR
HRVATSKIH BRANITELJA

Uoči obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 25. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, razgovarali smo s potpredsjednikom Vlade i ministrom hrvatskih branitelja Tomom Medvedom. U razgovoru za naš časopis ministar Medved govorio je o svemu što je ministarstvo kojem je na čelu učinilo za hrvatske branitelje, ali i o brojnim planovima koje želi realizirati tijekom ovog mandata.

MINISTAR STE HRVATSKIH BRANITELJA, ALI I JEDAN OD NJIH. KAKO DANAS, 25 GODINA KASNIJE, GLEDATE NA OLUJU I DOMOVINSKI RAT, U KOJEM STE ĆAK TRIPUT RANJENI?

Oluja je naš zagлавni kamen i vječni podsjetnik svim naraštajima Hrvata da nam slobodna Republika Hrvatska nije dana ni darovana, nego krvlju izborena i na ugaslim životima stvorena.

Danas se Oluja na vojnim učilištima diljem svijeta proučava kao besprijekorno izvedena vojno-redarstvena operacija, a mi s ponosom svjedočimo o zajedništvu i hrabrosti hrvatskih branitelja koji su hrvatskom narodu izvojevali slobodu.

Ove godine, čini mi se snažnije nego inače, svjesni smo značaja slobode. Kriza koja nas je pogodila u ovoj godini najteža je od vremena Domovinskog rata. Vidimo kako se ljudi ponekad teško nose s pojedinim ograničenjima slobode koja se primjenjuju u svrhu zaštite zdravlja svih građana, a upravo taj osjećaj sve nas snažno vraća u to razdoblje.

Oluju, s odmakom vremena, promatramo kroz sve pobjede i stradanja koje smo kroz četiri godine Domovinskog rata proživjeli, a naši preci i kroz stoljeća. Dok ponosno slavimo četvrt stoljeća od konačne slobode, radujmo se što je našoj generaciji pripala povjesna uloga da stvorimo i obranimo Hrvatsku. Žrtva naših prijatelja trajno je ugrađena u temelje Hrvatske kao zalog budućim generacijama.

RAZGOVARALA
Vesna Pintarić

FOTO
Tomislav Brandt

RAZGOVOR

DAN HRVATSKIH BRANITELJA UJEDNO JE POVOD DA SE POSEBNO OSVRNEMO NA NJIHOV POLOŽAJ U DRUŠTVU. ŠTO ČINITE DA SE TAJ ODNOS I OPĆENITO PERCEPCIJA HRVATSKIH BRANITELJA U DRUŠTVU POBOLJŠA?

Cijeneći nemjerljiv doprinos hrvatskih branitelja slobodi koju danas živimo, zahvalni za žrtvu koju su oni i članovi njihovih obitelji podnijeli, predano i odvažno prionuli smo rješavanju problema s kojima su se godinama suočavali.

Naša vizija 2016. godine bila je hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji osigurati trajno i dostojanstveno vrednovanje njihove uloge u stvaranju i obrani domovine te uspostava primjerenog odnosa države prema njima kako njihova žrtva nikad ne bi bila zanemarena ni zaboravljena.

Hrvatski branitelji danas nisu institucionalno marginalizirani, nego su aktivni sudionici procesa koje u Ministarstvu provodimo. Uspostavili smo kontinuiran dijalog s predstavnicima hrvatskih branitelja i njihova uloga u institucijama danas je vrednovana onako kako zasluzuju.

KAKO GLEDATE NA ODNOS MLADIH PREMA DOMOVINSKOM RATU?

U svakoj prigodi naglašavam važnost vrednovanja žrtve hrvatskih branitelja za današnju slobodu mладих. Hrvatska je jedinstvena u Europskoj uniji po svojoj novijoj povijesti, a uzimajući u obzir zajedničku europsku kulturu sjećanja, naša je misija nastaviti podizati svijest o Domovinskom ratu. Posebno me raduje što smo projekt posjeta učenika osmih razreda Vukovaru, koji provodi Memorijalni centar Domovinskog rata u Vukovaru, proširili i na Pakrac, Lipik, Okučane, Knin i Karlovac. Upravo je takav neposredan način učenja najbolji put za prenošenje istine o Domovinskom ratu te promicanje i očuvanje vrijednosti koje čine neizostavan identitet hrvatske države. Svaki naraštaj treba osvijestiti odakle dolazi, gdje pripada te koliko je važno poznavati povijest svoje države kako bi oblikovao vlastiti identitet. Stoga je važno i ulaganje u muzeje i spomen-područja. Primjer toga je i Muzej Domovinskog rata u Turnju, čiju je izgradnju Ministarstvo hrvatskih branitelja sufinciralo. Također, s ciljem očuvanja sjećanja i promicanja vrijednosti Domovinskog rata kroz afirmaciju pisane riječi te kao poticaj na promišljanje o značaju Domovinskog rata kod



učenika srednjih škola, Ministarstvo hrvatskih branitelja ove je godine drugi put objavilo Javni poziv za dodjelu nagrade za kratku priču o Domovinskom ratu za učenike srednjih škola u Republici Hrvatskoj. Uz doista velik odaziv, oduševio nas je i iznimno ozbiljan pristup toj temi, uz dozu emocija koja je uistinu impresivna kad znate da je riječ o radovima djece koja su rođena nakon rata. Upravo uoči obilježavanja 25. obljetnice Oluje uručili smo nagrade za najbolje priče, a ovo je ujedno prilika da najavimo i naš zajednički projekt – izdavanje zbirke priča iz Domovinskog rata.

IZA VAS JE JOŠ JEDAN MINISTARSKI MANDAT. JESTE LI USPJELI SVE ŠTO STE PLANIRALI I KOJA SU NAJVLAŽNIJA POSTIGNUĆA U PROTEKLOM RAZDOBLJU?

Na samom početku mandata obvezali smo se da ćemo njegovati i čuvati vrijednosti Domovinskog rata na ponos hrvatskih branitelja, stradalnika Domovinskog rata te svih građana Hrvatske. Misija nam je bila zaštita digniteta Domovinskog rata i dostojanstva hrvatskih branitelja te kreiranje jedinstvene politike Vlade prema njima, a cilj pružanje sveobuhvatne skrbi te ostvarivanje materijalnih i statusnih prava za one kojima je Hrvatska najzahvalnija.

Aktivnostima koje smo četiri godine neumorno provodili odali smo dostojno priznanje žrtvama i omogućili pravnu sigurnost hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji.

Nakon cjelovite analize zaključili smo kako je u cilju unapređenja skrbi nužno donijeti novi, jedinstveni pravni okvir. Iznimno me raduje što su u izradi Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji sudjelovali hrvatski branitelji i predstavnici udruga iz Domovinskog rata, s kojima smo ostvarili partnerski odnos.

Posebno bih naglasio i Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu, kojim smo prvi put taj humanitarni problem stavili pod jedinstvenu zakonsku regulativu i tako osnažili cijeli proces. Izradili smo i uspostavili Hrvatski model traženja nestalih osoba, a intenzivno se radi i na otkrivanju grobnica iz Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja. I u tim procesima

Oluja je naš zagлавni kamen i vječni podsjetnik svim naraštajima Hrvata da nam slobodna Republika Hrvatska nije dana ni darovana, nego krvlju izborena i na ugaslim životima stvorena

intenzivno sudjelujemo s udružama koje okupljaju članove obitelji žrtava. Jedno je od naših najvažnijih načela dostupnost. Stoga smo odlučili osnažiti područne jedinice i tako smo aktivnosti Ministarstva učinili dostupnim u svim županijama. To se pokazalo iznimno važnim i opravdanim. Pronisali smo njihove nadležnosti te time učinili dostupnim sve mjere i programe na razini svih županija.

U svakodnevnoj smo komunikaciji s hrvatskim braniteljima i nastojimo odgovoriti na njihove potrebe, pomoći im koliko god je moguće. Ciljeve smo uglavnom ostvarili, a naše je težište i nadalje briga o zdravlju hrvatskih branitelja, odnosno upozoravanje na važnost odaziva na preventivne sistematske preglede koje im omogućavamo te podizanje svijesti o očuvanju zdravlja, na čemu ćemo intenzivno raditi i u idućem razdoblju. Program se provodi u 30 općih i županijskih bolnica, kliničkih bolnica i kliničkih bolničkih centara te nekoliko domova zdravlja, a u suradnji s HZIZ-om rade se analize rezultata pregleda. Dosad je pregledano više od 63 tisuće hrvatskih branitelja.

Sveukupno, smatram da smo napravili značajne iskorake, a kad govorimo o postignućima posebno moram zahvaliti predsjedniku Vlade Andreju Plenkoviću, koji je prepoznao probleme braniteljske populacije, kao i kolegama u Vladi, koji su podržali naše programe.

NA POČETKU STE NOVOG MANDATA U MINISTARSTVU. KOJI SU PRIORITETI I PLANOVNI ZA IDUĆE RAZDOBLJE?

U Ministarstvu hrvatskih branitelja ostvarili smo izvrsnu suradnju s hrvatskim braniteljima i predstavnicima udruga iz Domovinskog rata te uspostavili dostojanstven odnos institucija prema ovoj populaciji. Daljnja kvalitetna skrb koju će hrvatski branitelji i stradalnici Domovinskog rata imati kroz resorno ministarstvo poruka je ove Vlade o razumijevanju izazova s kojima se suočavaju, kao i da adekvatno vrednujemo njihov doprinos u stvaranju i obrani domovine kroz takav organizacijski oblik koji će im i nadalje osigurati provedbu svih aktivnosti koje su zadnje četiri godine u tijeku.

Foto: Željko Gašparović



Svoj ratni put Tomo Medved proveo je najvećim dijelom u redovima 1. gardijske brigade Tigrovi, u kojoj je bio zapovjednik satnije i bojne, načelnik Operativnog odjela i Odjela za taktičku doktrinu, načelnik Stožera i zapovjednik Brigade. Već u studenom 1990. dragovoljno je pristupio Jedinici za posebne namjene Ministarstva unutarnjih poslova u Rakitiju, a u Domovinskom ratu i nakon njega obnašao je brojne dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske, gdje je i završio svoju vojnu karijeru 2011. godine

Otkrivanje istine o sudbinama nestalih u Domovinskom ratu naša je najveća obveza prema njihovoj žrtvi i prema članovima njihovih obitelji. U godinama koje su pred nama moramo osigurati punu provedbu Zakona i dodatno ojačati procese kako bi obitelji nakon gotovo 30 godina pronašle svoje najmilije. Normativni proces reguliranja prava braniteljsko-stradalničke populacije iz Domovinskog rata zaokružit ćemo donošenjem pravnog okvira za civilne stradalnike Domovinskog rata. Taj zakon dug je države prema nevinim žrtvama. Naš plan da ga donesemo do kraja mandata sprječila je kriza koja nas je zahvatila, stoga je rješavanje tog pitanja među prioritetima u idućem razdoblju. Zaštitu zdravlja i psihosocijalno osnaživanje hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji unaprijedit ćemo novim nacionalnim programom i širenjem mreže veteranskih centara, a gospodarske aktivnosti hrvatskih branitelja osnažit ćemo novim mjerama kojima se potiče proizvodnja, razvoj poslovanja te plasman proizvoda hrvatskih branitelja koji djeluju u zadrugama i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Također, u tijeku su veliki i značajni projekti sufinancirani europskim sredstvima, poput uspostave veteranskih centara u Darvaru, Petrinji, Sinju i Šibeniku, čija je izgradnja nedavno počela, a Ministarstvo hrvatskih branitelja je nositelj projekata.

KAO POTPREDSEDJNIK VLADE NADLEŽNI STE ZA SUSTAV DOMOVINSKE SIGURNOSTI I HRVATSKE BRANTELJE. KOJA JE ULOGA HRVATSKIH BRANTELJA U SUSTAVU DOMOVINSKE SIGURNOSTI?

Hrvatski branitelji danas, u sve neizvjesnjem svijetu punom sigurnosnih ugroza, i dalje daju iznimian doprinos svojim iskustvima iz Domovinskog rata. Kriza koja nam se dogodila ove godine najteža je od vremena Domovinskog rata, a hrvatski branitelji još su jednom svoja znanja stavili na raspolaganje domovini. U okolnostima borbe protiv pandemije prouzročene koronavirusom i potresa koji je pogodio Zagreb i okolicu, pokazali su kako su važan čimbenik sustava domovinske sigurnosti. Stoga ćemo svakako poticati još snažnije uključivanje njihovih znanja, vještina i iskustava iz Domovinskog rata u sustav te institucionalno definirati i unaprijediti model njihova uključivanja.

DANAS, 30 GODINA OD POČETKA I 25 GODINA OD ZAVRŠETKA RATA, BORIMO SE S NEKIM DRUGIM PROBLEMIMA, A VI STE OPET NA "PRVO CRTI". VJERUJETE LI U BOLJU BUDUĆNOST I ŠTO BISTE PORUCILI PRIPADNICIMA HRVATSKE VOJSKE MEĐU KOJIMA IMAM I HRVATSKIH BRANTELJA, ALI I MLAĐIH VOJNIKINJA I VOJNIKA?

Posebno sam ponosan kad vidim mlade u redovima Hrvatske vojske, kad na njihovim odorama vidim oznake postrojbi pod kojima smo se mi borili za našu slobodu i neovisnost. Možemo i moramo biti ponosni na sve što smo postigli u protekla tri desetljeća, a moramo biti spremni i na nove izazove. I kao što se hrvatska mladost u Domovinskom ratu borila za slobodnu i samostalnu hrvatsku državu, tako se i danas mladi trebaju boriti za uspješnu Hrvatsku, a mi smo tu da im pomognemo.

HODNJA POLAZNIKA SREDIŠTA ZA RAZVOJ VODA "MARKO BABIĆ"

"Bit će zahtjevno i naporno, ali pripremljeni ste za napore koji vas očekuju. Ovu hodnju posvećujemo svim poginulim i umrlim hrvatskim braniteljima i u čast 25. obljetnice veličanstvene VRO Oluja," rekao je prije polaska polaznicima hodnje brigadir Tomislav Kasumović. Potom je udbinskim poljem gromko odjeknulo "**Prvi – Znoj štedi krv!**" I krenuli su...



OD UDBINE DO KNINA UZ
HOĆU, MOGU,

TEKST
Vesna Pintarić

FOTO
Tomislav Brandt



MORAM...

HODNJA POLAZNIKA SREDIŠTA ZA RAZVOJ VODA "MARKO BABIĆ"



Na strojilištu vojarne "Josip Jović" na Udbini užurbano komešanje iako je tek pola tri ujutro. Udbinsko polje još obavijeno mrakom i tišinom, koju razbija tek zvečkanje oružja, borbenih ranaca, vojničkih čizama... Zadnje su to pripreme pred 87 kilometara dugu hodnju do Knina, koju sad već drugu godinu zaredom nakon završetka višestredne obuke provode polaznici druge pilot-obuke Središta za razvoj vođa "Marko Babić". Taj zadnji test svoje izdržljivosti zaokružit će dan uoči obilježavanja najveće olujne vojne pobjede u Domovinskom ratu dolaskom na Kninsku tvrđavu, gdje će im biti svečano uručene značke i diplome. Stoga su posebno uzbudeni i motivirani, nestrpljivo iščekujući zapovijed za pokret...

Riječ je o jednoj od najzahtjevnijih obuka u Hrvatskoj vojsci, a cilj joj je razvoj i jačanje sposobnosti dočasnika i časnika. Podijeljena je u tri faze. Prva je faza prilagodba, odnosno osvježenje temeljnih vojničkih vještina. Druga uključuje naprednije taktike, tehnike i procedure, a u trećoj fazi objedinjuje se sve naučeno i s polaznicima se radi taktika na razini voda. Za razliku od prve pilot-obuke, sad su na obuci i časnici, a polaznici više ne dolaze samo iz manevarskih postrojbi Hrvatske kopnene vojske nego su tu i pripadnici Hrvatske ratne mornarice, Pukovnije Vojne policije, Inženjerijske pukovnije, Središta za međunarodne vojne operacije...

43

POLAZNIKA
BILO JE NA
HODNJI

87

KILOMETARA
BILA JE DULJINA
DIONICE

40

SATI SU PJEŠAČILI



Prije obuke proveden je seleksijski postupak, a od 110 prijavljenih kandidata kriterije je zadovoljilo njih 80, od kojih je na kraju 60 krenulo na obuku. Tempo i dinamika obuke već su u početnom dijelu bili prezahtjevni za njih dvanaestoro. No na kraju šestotredne obuke njih 43 bilo je spremano krenuti na zadnji test izdržljivosti, hodnju do Knina.

Na pisti ispred murala s portretom vukovarske legende Marka Babića i prepoznatljivog slogana "Znoj štedi krv", koji ih je motivirao cijelo vrijeme obuke, iz stroja se u noć jednoglasno prolomi kroz mrak: "Pozdrav domovini!" Pred pokret im zadnje upute daje zapovjednik Središta brigadir Tomislav Kasumović: "Ne izdvajaj se iz kolone. Hodnju počinjemo svi zajedno, zajedno čemo je i završiti", pa glasni je pita: "Jeste li spremni za ovu zadaću?", a stroj zagrimi "Spremni!"

Još jednom prije izlaska iz vojarne kratko okupljanje podno višenamjenskog tornja s kojeg se diskretno osvijetljen vidi jedino moto Središta – "Znoj štedi krv" i riječi zapovjednika: "Bit će zahtjevno i naporno, ali pripremljeni ste za napore koji vas očekuju. Ovu hodnju posvećujemo svim poginulim i umrlim hrvatskim braniteljima i u čast 25. obljetnice veličanstvene VRO Oluja." A potom udbinsko polje gromko propara "Prvi – Znoj štedi krv!"

Ni jedan od sudionika ne dvoji da će izdržati i taj zadnji izazov. Poručnik Tomislav Sokolić, pripadnik bojne Gromovi, baš će to potvrditi: "Iznimno smo uzbudeni. Motivacija



je preko krova. Obuka je bila vrlo naporna, ali došli smo gotovo do kraja. Ispred nas je još samo put do Knina." I krenuše...

"Hoću, mogu, moram!" – iz dana u dan ponavljali su dokazujući se ponajprije sebi, a potom i svojim instruktorima i zapovjednicima.

Sad je ispred njih još taj završni izazov, kruna obuke – 87 kilometara duga hodnja do Knina, simbola pobjede u Domovinskom ratu. Ona je i zadnji test njihove psihofizičke spremnosti i izdržljivosti.

Zajedno s njima u koloni je i deset djelatnika Središta, instruktori koji su ih vodili kroz obuku, neki od njih i sami polaznici obuke u Šepurinama, na čijim je temeljima i tradiciji ustrojeno i ovo Središte.

Nema odstupanja ni minute. U 3:00 kolona napušta krug vojarne.

Tek se kratko zaustavljaju u Svetištu hrvatskih mučenika u Udbini na blagoslov i molitvu i na odore stavlju posvećene krunice, simbol vjere i snage hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu. Iz udbinskog svetišta nastavljaju osnaženi riječima: "Ništa nas ne može rastaviti od ljubavi prema domovini", a u mislima ponavljajući uklesane riječi s kripte u temeljima Svetišta, na kojoj je popis svih poginulih hrvatskih branitelja, onih kojima i posvećuju hodnju: "Ako vam je težak stijeg čestitosti, utaknite ga u zemlju gdje počivaju naše kosti, mi ćemo ga držati."

Hodnja kojom su zaokružili svoju obuku, bol koji su osjećali, napor koji su podnosili, podrška koju su si međusobno davali kako bi izdržali do kraja podsjećali su ih na težak put kojim su hrvatski branitelji došli do pobjede. A oni će nastaviti ispisivati novo poglavje u razvoju i obučavanju Hrvatske vojske, biti vode koji će poput naših ratnih zapovjednika voditi osobnim primjerom

Čeka ih devet dionica, svaka po desetak kilometara, i nekoliko sati sna nakon prehodanih 55 kilometara. Prvog dana prolaze pet dionica od Udbine do Otrića, a potom još četiri u duljini od 32 kilometra do Knina.

Novinarsko-snimatelska ekipa Hrvatskog vojnika uz njih je gotovo u stopu. A svaki njihov korak prati pjesma... "Mi smo generacija junaka, pobednička vojska jaka, ako opet se zarati, za dom svoj ću život dati..."

Na trećini puta, kod Gračaca, za kraćeg odmora nakon 35 prehodanih kilometara, zanima nas kako se osjećaju. "Motivacija je na visokoj razini, a s obzirom na to da sam svjesna što me čeka tijekom ostatka dana i sutra, to je ono što drži motivaciju na visokoj razini. Hodnja je zahtjevna, ali to ne znači da motivacija zbog toga opada. Tijekom šest tjedana obuke izdržljivost smo podignuli svi zajedno na vrlo visoku razinu, tako da hodnja nije toliko teška koliko bi bila da nisam toliko spremna. Samim tim što znam što me čeka sljedećeg dana, s lakoćom to podnosim i zasad nema problema. Iako sam jedina pripadnica, pratim tempo. Cijela obuka bila mi je malo teža jer sam žena i malo sam sitnije grade, ali kolege su više nego suradljivi i spremni pomoći. Taj timski duh osjetio se tijekom cijele obuke tako da nisam osjetila nikakve muško-ženske razli-



HODNJA POLAZNIKA SREDIŠTA ZA RAZVOJ VODA "MARKO BABIĆ"



ke. Prihvatali su me svi do jednog," govori nam jedina polaznica hodnje poručnica Irena Lovrić, inače pripadnica Središta za međunarodne vojne operacije "Josip Briški".

Skupnik Marko Korica iz 1. mehanizirane bojne Tigrovi dodaje kako nije jako naporno zahvaljujući dobroj pripremi na kojoj su radili od početka obuke. "Ima malo grčeva, tabani peku, vruće je, ali mi smo uvijek spremni na sva godišnja doba, i na velike vrućine, i na hladnoću, i na kišu. Mislim da svatko od nas tko je sudionik hodnje ima barem nekog u bližoj ili daljoj obitelji koji je bio u Domovinskom ratu i to nam je svima jako velika motivacija, pogotovo što je mjesto završetka hodnje Knin i Kninska tvrđava, tako da ovu hodnju posvećujemo našim poginulim braniteljima i našoj rodbini koja je sudjelovala u Domovinskom ratu," rekao je skupnik Korica.

Još su dvije dionice pred njima, uspon na Malovan i dalje do Otrića, gdje će prenoći. Sa zabrinutošću gledamo u nebo sve tmurnije i mračnije. Najavili su kišu, koja će ih izgleda pratiti do kraja hodnje.

Na vrhu uspona kratki je odmor. Noge su već pomalo otežale, žuljevi peku, bolan je svaki novi korak i sanitet u pratinji ima pune ruke posla, ali za dnevног svjetla treba stići do tabora u Otriću.

Napete umorne mišiće tamo će istegnuti, skinuti teške vojničke čizme... Do nastavka hodnje nekoliko je sati odmora. Više je od pola prehodanog puta iza njih.

Pokret je rano ujutro. Deset kilometara prije Knina zadnji je odmor u napuštenoj vojarni "Stara Straža" i priprema za svečanost uručenja značaka i diplome o uspješno završenoj obuci za razvoj vođa koju su polazili. Stavljaju se na lice i ruke prikrivne vojničke boje, popravlja se odora. Pomažu si međusobno, šale se, bodre, zadirkuju. Gotovo su na kraju puta, sad ih više ništa ne može zaustaviti.

Ulazak u Knin budio je duboke emocije. Zadnji napor bio je uspon na Kninsku tvrđavu. Hodnja kojom su zaokružili svoju obuku, bol koji su osjećali, napor koji su podnosili, podrška koju su si međusobno davali kako bi izdržali do kraja podsjećali su ih na težak put kojim su hrvatski branitelji došli do pobjede. A oni će nastaviti ispisivati novo poglavlje u razvoju i obučavanju Hrvatske vojske, biti vođe koji će poput naših ratnih zapovjednika voditi osobnim primjerom.

Na utvrdi na kojoj se susreću hrvatska prošlost i budućnost novim vođama Hrvatske vojske značake i diplome o uspješnom završetku obuke uručili su ministar obrane Mario Banožić, načelnik GS HV-a admirал Robert Hranj, zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Boris Šerić i zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu brigadni general Željko Ljubas. I da simbolika događaja bude još dojmljivija, munje su proparale kninsko nebo, vjetar je u silovitim naletima udario u povjesne kninske zidine, počela je oluja...

Uputivši im čestitke na uspješno završenoj obuci, ministar Banožić rekao je kako je Hrvatska vojska dobila vrhunski obučene vođe koji jamče njezinu vrhunsku spremnost i sposobnost. "Hrabrost, odlučnost, napor, znoj i rad ono su što čini razliku između dobre i najbolje vojske. Od vas ne očekujem ništa manje nego najbolje. Neka vam hrvat-





Najbolji polaznik hodnje desetnik
Jozo Projić, pripadnik bojne Pauci,
i jedina polaznica, poručnica Irena Lovrić,
pripadnica Središta za međunarodne
vojne operacije "Josip Briški"

ski branitelji i heroji poput Vukovarca Marka Babića budu uzor i inspiracija u svladavanju svih izazova i zadaća koje se pred vama nađu," poručio im je ministar te na kraju dodao: "U vremenima smo koja donose brojne izazove i neizvjesnosti, no zajedništvo, zajednički rad i težnja prema dobrobiti hrvatske države put je kojim se moramo odlučno i neumorno kretati."

Admiral Hranj istaknuo je kako su polaznici ovog naraštaja dokazali da su dosljedni pripadnici pobjedničke Hrvatske vojske.

Uručena je i nagrada najboljem polazniku obuke za razvoj vođa desetniku Jozu Projiću, koji je tom prilikom rekao kako je bilo teško, ali emocije koje su ga prožimale tijekom uspona na Kninsku tvrđavu i to na 25. obljetnicu Oluje bile su

snažne, posebice njemu kao pripadniku bojne Pauci, nasljednice legendarne 4. gardijske brigade koja je u ovoj oslobođilačkoj operaciji ušla pobjednosno u Knin.

Na posebnom mjestu u Središtu za razvoj vođa "Marko Babić" bit će i 25-metarska hrvatska zastava s Kninske tvrđave koju im je u prigodi 25. obljetnice VRO Oluja uručio građonačelnik Zvonimirova Grada i koja će im biti trajan spomen na pobjednosnu operaciju Hrvatske vojske u Domovinskom ratu.



GODIŠNICA SMRTI

Hrvatska vojska obilježila je prvu godišnjicu smrti skupnika Josipa Briškog, preminulog od posljedica teških ozljeda dobivenih u napadu na vozilo Hrvatske vojske u Kabulu, a u znak sjećanja na stradalog hrvatskog vojnika navijačke skupine izradile su murale u nekoliko gradova

MURALI U ZNAK SJEĆANJA NA JOSIPA BRIŠKOGL



Povodom obilježavanja prve godišnjice smrti pripadnika Zapovjedništva specijalnih snaga skupnika Josipa Briškog, tragično stradalog u misiji Odlučna potporu u Afganistanu, na inicijativu skupnika Ivana Novokmeta te uz pomoć navijačkih skupina izrađeni su murali u nekoliko hrvatskih gradova i u BiH.

"Na ovu sam ideju došao inspiriran Josipovom hrabrošću jer je baš on prvi hrvatski vojnik koji je položio svoj mladi život za domovinu izvan njezinih granica. Kako nisam želio da se njegovo ime ikad zaboravi, u tu čast i uz pomoć navijačkih skupina napravljeni su murali diljem Hrvatske," objasnio je skupnik Novokmet. Na taj su način počast skupniku Briškom, koji je preminuo od posljedica teških ozljeda dobivenih u napadu na

PRIPREMILA

Martina Butorac

FOTOJosip Kopi
Željko Stipanović

vozilo Hrvatske vojske u Kabulu 24. srpnja 2019., oslikavanjem murala u svojim gradovima odale navijačke skupine u Vinkovcima (Ultras), Vukovaru (BBB Vukovar), Osijeku (Kohorta), Zagrebu (BBB), Šibeniku (Funcuti) i Širokom Brijegu (Škripari). To planiraju učiniti i navijačke skupine Demoni iz Pule te Konjica iz Livna.

ZAHVALA NAVIJAČKIM SKUPINAMA

"Josip je iza sebe ostavio sina od 11 mjeseci, svojeg nasljednika koji, nažalost, nikad neće upoznati tatu i osjetiti njegov zagrljav. Vodio sam se tim da jednog dana, kad njegov sin bude imao 20 godina i kad dođe u Vinkovce, Vukovar, Osijek, Zagreb, Šibenik, Široki Brijeg, Pulu ili Livno, i vidi velike murale u čast svojem ocu stane ispred njih i kaže s ponosom: 'Ovo je moj otac', " objasnio je skupnik Novokmet te zahvalio svim navijačkim skupina-





IZASLANSTVA MINISTARSTVA OBRANE I HRVATSKE VOJSKE POLOŽILA VIJENCE

Prva obljetnica smrti skupnika Josipa Briškog obilježena je polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na njegovu grobu 24. srpnja 2020. na groblju Markovo polje u Sesvetama. Uz članove obitelji Briški i prijatelje, vijence su položila izaslanstvo Ministarstva obrane i Hrvatske vojske predvođena ministrom Mariom Banožićem i načelnikom Glavnog stožera Oružanih snaga RH admiralom Robertom Hranjem.

Počast preminulom hrvatskom vojniku, uz izaslanstvo Ministarstva obrane i Hrvatske vojske, odao je i bivši ministar obrane Damir Krstičević. Svetu misu zadušnicu, koja je služena u kapelici sv. Ivana Pavla II., predvodio je velečasni Slavko Rajić. Počast preminulom kolegi odali su i pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga predvođeni zapovjednikom brigadnim generalom Pericom Turalijom, polaganjem vijenca i paljenjem svijeća na groblju Markovo polje te misom zadušnicom u vojarni u Delnicama.



POČAST BRIŠKOM ODALI PRIPADNICI 12. HRVCON-a

Prva obljetnica pogibije skupnika Josipa Briškog obilježena je i u kampu Marmal u Afganistanu. U znak sjećanja na taj tragični događaj 24. srpnja 2019. u kojem su teške ozljede dobila još dva pripadnika Hrvatske vojske, pripadnici 12. HRVCON-a položili su vijenac i zapalili svijeću kraj spomen-ploče s imenom Josipa Briškog na spomen-obilježju Ehrenhain. Nakon polaganja vijenca služena je misa zadušnica koju je predvodio vojni kapelan don Branko Čagelj. (Tekst i foto: 12. HRVCON)

ma i svim ljudima dobre volje koji su sudjelovali u projektu i pomogli pri izradu murala u čast preminulom pripadniku Hrvatske vojske.

Njegovo ime od listopada 2019. nosi i Središte za međunarodne vojne operacije "Josip Briški".

Paljenjem svijeće ispred murala skupniku Briškom u Vinkovcima 24. srpnja počeo je i svoj prvi radni dan novi ministar obrane Mario Banožić.

"Svojim profesionalnim putom kao hrvatski vojnik, svojom hrabrošću i odanošću te načinom života, učinio je da se hrvatski vojnik zaista osjeća dostojanstveno. Iz njegovih obiteljskih i prijateljskih odnosa vidimo kako je Josip bio zaista kvalitetna osoba i kako su se dečki u Vinkovcima kao i u ostalim gradovima potrudili izraditi mural. To iskazuje veličinu jednog mladog života i svega onog što je učinio i za svoje kolege, i za sve one koji će tek postati dio Hrvatske vojske," poručio je ministar obrane.



ZSS

COMMANDO PRISECOM

Svečanu prisegu položilo je dvanaest pripadnika, čime je završila Temeljna obuka za specijalna djelovanja ZSS-a

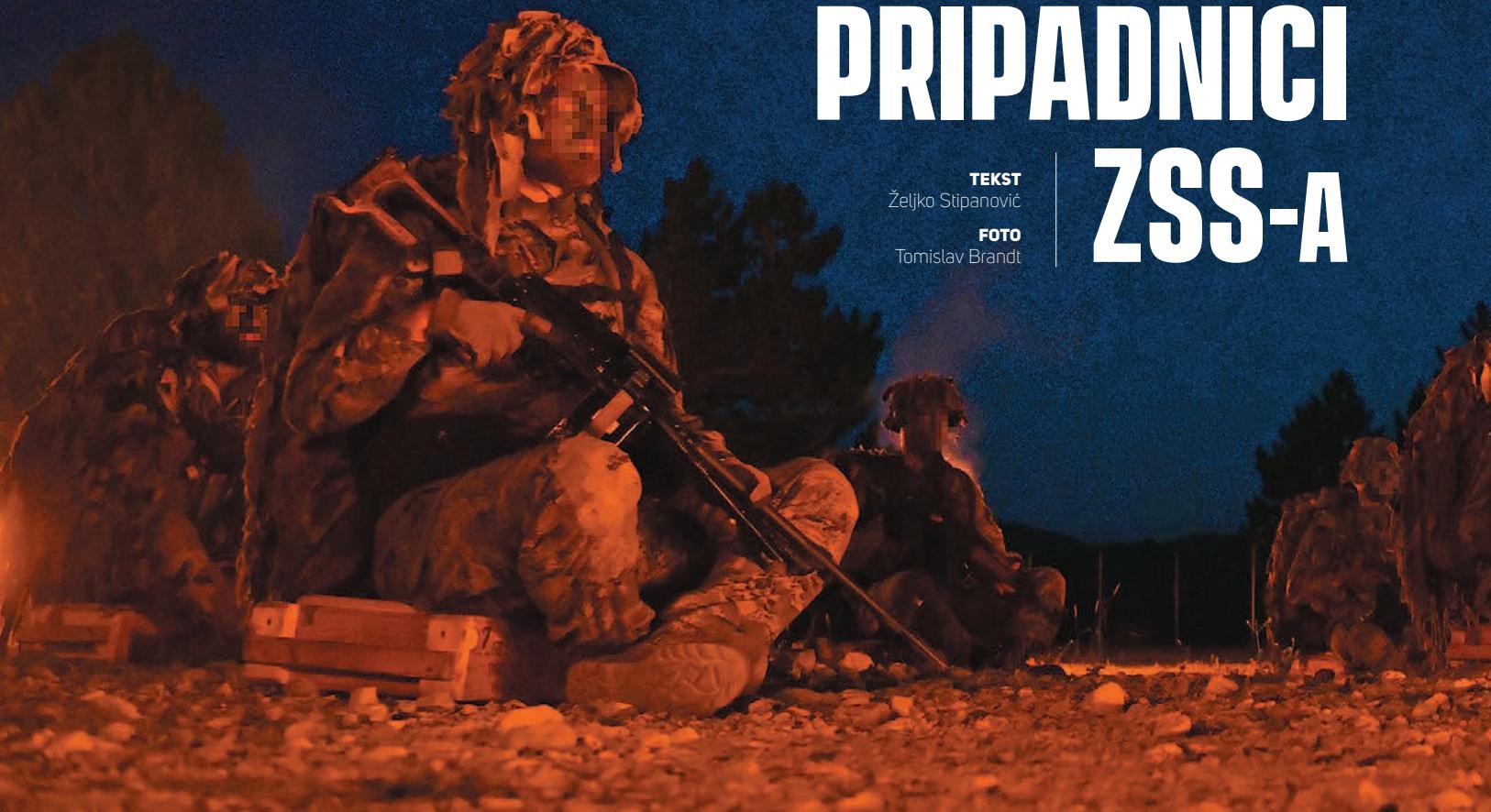
POSTALI NOVI
PRIPADNICI
ZSS-A

TEKST

Željko Stipanović

FOTO

Tomislav Brandt



U vojarni "Josip Jović" na Udbini održana je 28. srpnja pri-godna svečanost kojom je obilježen završetak obuke 18. naraštaja polaznika Temeljne obuke za specijalna djelova-nja Zapovjedništva specijalnih snaga (ZSS) Hrvatske vojs-ke. Ove godine uspješno ju je završilo dvanaest pripad-nika Hrvatske vojske, koji su izrekli *commando* molitvu, nakon čega su im uručene diplome.

Svečanosti *commando* prisege uz zapovjednika ZSS-a bri-gadnog generala Pericu Turaliju nazočio je i direktor Glav-nog stožera OSRH general-bojnik Ivica Olujić te ostali viso-ki uzvanici i pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga. Temeljna obuka za specijalna djelovanja sastoji se od selek-cije i obuke, što uključuje individualno osposobljavanje i obuku malih timova, te od završnog i najvažnijeg dijela – *commando* obuke. Individualno osposobljavanje obuhva-ća obuku temeljnih i naprednih vojnih vještina kao što su obuka preživljavanja i temeljna padobrarska obuka, a u obuci malih timova pripadnici se obučavaju za djelovanje u sklopu tima. *Commando* obuka treći je, završni i najzahtjevniji dio Temeljne obuke za specijalna djelovanja i obu-hvaća obuku u ekstremnim uvjetima.

Uspješno provedena Temeljna obuka za specijalna djelo-vanja, koja traje gotovo šest mjeseci, a posebno njezin završni i najzahtjevniji dio, preduvjet je da bi se postalo pripadnik Zapovjedništva specijalnih snaga.

Obraćajući se nazočnima zapovjednik ZSS-a rekao je kako

18. naraštaj polaznika Temeljne obuke za specijalna djelovanja po svojoj strukturi i ove godine ima sve tri kategorije – vojnike, dočasnike i časnike, koji su vođeni iznimnim entuzijazmom, voljom i željom za sva-davanjem predviđenog programa na kraju postali nositelji simbola vrlo iscrpljujuće i naporne obuke.

"Temeljna selekcijska obuka za spe-cijalna djelovanja prvi je izazov i test za sve one koji su izrazili želju za pristupanjem u najelitnije društvo. Nakon dugih šest mjeseci ostali su samo oni najjači i najuporniji u svojoj namjeri da budu dio ovog odabranog društva," istaknuo je general Turalija te dodao: "Nošeni golemom željom da postanete pripadnici najelitnije postrojbe OSRH cipili ste snagu i motivaciju izdržavajući najveće napore i izazove, provodeći operacije na najzahtjevnijem terenu uključujući sva tri medija – kopno, more i zrak, te pokazali težnju za razvojem osob-ne vojne karijere u okviru ZSS-a." Govoreći kako stalna transformacija vojnog sustava, kao i promjenjivost i inovativnost vođenja sukoba zahtjeva natprosječne sposobnosti pripadnika specijalnih snaga, general Turalija na kraju je poručio: "Obuče-ni, osposobljeni, primjereno ponu-šanja i spremni za provedbu najtežih operacija samo su neki od atributa koji opisuju i potvrđuju kakvi treba-



ZSS





ju biti pripadnici specijalnih snaga. Gospodo komandosi, budite ponosni na sebe i svoj uspjeh. Mi smo svjesni da smo dobili one najbolje i zato uživajte u svojem osobnom trijumfu i primite moje iskrene čestitke kao i dobrodošlicu u Zapovjedništvo specijalnih snaga."

"Osobita mi je čast pozdraviti vas dvanaest koji ste prošli zahtjevnu, tešku i izazovnu obuku te vam na tome čestitam," rekao je obraćajući se nazočnim general-bojnik Ivica Olujić te nastavio: "Prošli ste strogu selekciju i dobili ulaznicu u specijalne snage OSRH, ali to je tek početak vaše obuke i pred vama je velika odgovornost da kao pripadnici ove postrojbe provodite svoje zadaće zakonito, odano, lojalno, hrabro i pobjedički."

Zahvalivši tom prilikom instruktorma, koji su tijekom gotovo šest mjeseci obuke prenosili znanja na nove pripadnike, general Olujić na kraju je poručio: "Zapovjedništvo specijalnih snaga jedna je od udarnih borbenih snaga Hrvatske vojske. Spremno je za zadaće na kopnu, u vodi i zraku i kao takvo ima prioritet i potporu u svojem dalnjem razvoju."

Nakon obraćanja dužnosnika slijedila je ceremonija uručenja diploma, zelenih beretki i *commando* znaka, čime je ovih dvanaest pripadnika ušlo u elitno društvo specijalnih snaga.



MEMORIJALNA UTRKA

U spomen na heroje koje je neprijatelj okrutno pobjio 1. kolovoza 1991. u zgradu Policijske postaje Dalj, održana je 3. Memorijalna utrka "Vitezovi Dalja" u organizaciji Udruge rekreativnog trčanja "Nexe Team" iz Našica te uz potporu obitelji poginulih branitelja Dalja, Hrvatske vojske, MUP-a te brojnih drugih institucija

DA SE NE ZABORAVI VITEZOVI DALJA

Nošeni plemenitim ciljem obrane suvereniteta Hrvatske, branitelji Policijske postaje u Dalju pokušali su tog prvog dana kolovoza 1991. braniti Dalj od puno brojnijeg i nadmoćnijeg neprijatelja. Srpski su pobunjenici uz pomoć JNA napali policijace, gardiste i pripadnike civilne zaštite koji su se nalazili u zgradu policije. Nakon što su se hrvatski branitelji odbili predati, slijedio je napad svim sredstvima, a višesatna opsada kojoj su hrabro odolijevали završila je ispaljenim tenkovskim projektilom izravno u postaju, koji ju je potpuno uništio.

Hrvatski branitelji koji nisu poginuli tijekom opsade kasnije su brutalno likvidirani. U obrani hrvatskog suvereniteta tадје poginulo 20 policijaca, 15 pripadnika Zbora narodne garde i četiri pripadnika civilne zaštite, a ono što se tog dana dogodilo u Dalju smatra se jednim od najtragičnijih događaja u Domovinskom ratu.

START U NEMETINU

U spomen na te heroje, 1. kolovoza 2020. održana je 3. Memorijalna utrka "Vitezovi Dalja" u organizaciji Udruge rekreativnog trčanja "Nexe Team" iz Našica te uz potporu obitelji poginulih branitelja Dalja, Hrvatske vojske, MUP-a te brojnih drugih institucija.

Na utrci su sudjelovali maratonci iz više maratonskih udruženja iz Republike Hrvatske, pripadnici vojske i policije, vatrogasci i trkači rekreativci iz URT-a "Nexe Team", kako bi i na taj način od zaborava sačuvali tu veliku tragediju hrvatskog naroda.

TEKST

Željko Stipanović

FOTO

Mladen Čobanović





U obrani hrvatskog suvereniteta u zgradiji Policijske postaje Dalj 1. kolovoza 1991. poginulo je 20 policijaca, 15 pripadnika Zbora narodne garde i četiri pripadnika civilne zaštite

Start utrke duge 15 i pol kilometara bio je u Nemetinu, mjestu također poznatom iz Domovinskog rata. Naime, upravo se u Nemetinu 14. kolovoza 1992. dogodila najveća razmjena zarobljenika, u kojoj su neki hrvatski branitelji dočekali slobodu nakon višemjesečnog zlostavljanja po brojnim srpskim logorima.

Po dolasku na cilj, trkače su ispred spomenika poginulim braniteljima dočekali pripadnici granične policije iz Dalja, a predstavnici Udruge potom su zapalili svjeće i tako još jednom odali počast žrtvama Domovinskog rata.

Predsjednik Udruge rekreativnog trčanja "Nexe Team" Tomislav Gall tom je prigodom rekao: "Kao pripadnik MUP-a smatrao sam da bismo trebali organizirati ovu utrku i ovo je već treća godina kako je trčimo. Ovakve utrke održavamo diljem Hrvatske, a zbog žrtava koje je Dalj podnio tijekom Domovinskog rata smatrali smo da ju je zavrijedio.

Mi trčimo pod geslom *Da se ne zaboravi*, a s obzirom na to da se puno događaja iz Domovinskog rata polako zaboravlja, trčanjem poručujemo da sve žrtve Domovinskog rata nikad ne smiju biti zaboravljene."

Skupnica Mara Pejić rekla je kako je ponosna što je mogla sudjelovati na utrci te na taj način odati počast poginulim braniteljima. "Ulazak u Dalj bio je posebno emotivan i u tim trenucima trnci su prolazili kroz mene, a pomisao da sam na mjestu pogibije hrvatskih branitelja ispunjavala me strahopštovanjem," istaknula je.

"Vrlo rado i često uključujem se u memorijalne utrke, a kad je ova u pitanju, sjetim se svojih prijatelja koji su poginuli u daljskoj policijskoj postaji. Ovo je moja prva utrka u Dalju, ali samom sebi sam rekao da će je trčati dok god budem mogao," rekao je nakon utrke desetnik Slavko Janjić, pripadnik bojne Sokolovi GOMBR-a.



HRZ

Povodom 15. obljetnice ustrojavanja i djelovanja "Krila Oluje" (5. kolovoza 2005. – 5. kolovoza 2020.), donosimo kratki pregled najvažnijih informacija o akrogrupi Hrvatskog ratnog zrakoplovstva

TEKST
Marinko Karačić
FOTO
arhiva 93. krila



ABECEDA AKROGRUPE "KRILA OLUGE"



Aeromitinzi u svijetu na kojima su nastupala "Krila Oluje"

- Constanța – RoIAS 2006. (Rumunjska)
- Airborne 2007. – Murska Sobota (Slovenija)
- Kecskemét 2007.; 2008.; 2010.; 2013. (Mađarska)
- ILA Berlin 2008. (Njemačka)
- Scalaria Air Challenge / Wolfgangsee, 2008. (Austrija)
- CIAF Brno 2008. (Češka)
- AFB Piešťany – Slovakian National Aviation Days 2009. (Slovačka)
- AirPower 2009.; 2011.; 2016.; 2019. – Zeltweg (Austrija)
- Koksijde Air Display 2009. (Belgija)
- Frecce Tricolori 50th Anniversary – Rivolto 2010. (Italija)
- Izmir – 100th Anniversary of Turkish Air Force 2011. (Turska)
- Radom 2011.; 2013.; 2018. (Poljska)

- Aalborg – RDAF Air Show 2012. (Danska)
- Florennes – Airshow 2012. (Belgija)
- Hradec Králové – CIAF 2012.; 2014. (Češka)
- Payerne, 100th Anniversary of the Switzerland AF 2014. (Švicarska)
- Fairford, Royal International Air Tatoo (RIAT) 2016. (Ujedinjeno Kraljevstvo)
- Saint-Dizier, 2017. (Francuska)
- SIAF, 2017. (Slovačka)
- AEROS 2018., Maribor (Slovenija)
- NATO Days, 2018., Ostrava (Češka)
- Zigermeet Mollis, 2019. (Švicarska)
- Sanicole 2019. (Belgija). ●



Broj nastupa

- ukupno 204 nastupa do 4. kolovoza 2020. godine (147 u RH i 57 inozemnih)
- prvi nastup: 23. srpnja 2004. na svečanosti otvorenja Europskog prvenstva u jedrenju u Zadru
- prvo službeno predstavljanje grupe pod imenom "Krila Oluje" 5. kolovoza 2005. na desetu obljetnicu VRO Oluja
- nastupi u 15 zemalja (Rumunjska, Slovenija, Mađarska, Njemačka, Austrija, Češka, Slovačka, Belgija, Italija, Turska, Poljska, Danska, Švicarska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Francuska)
- prvi međunarodni nastup: Constanța – RoIAS 2006., Rumunjska.



Članovi "Krila Oluje"

Od službenog predstavljanja 2005. do danas u akrobatskoj grupi "Krila Oluje" bilo je 17 pilota, koji su letjeli u 13 različitih postava (uključujući i postavu za sezonu 2020.).

- KO 001 Miroslav Franjić, 2004. – 2008.; 35 nastupa (35 kao vođa akrogrupe)
- KO 002 Damir Barišić, 2004. – 2012., 2015. – 2017.; 124 nastupa (86 kao vođa)
- KO 003 Diana Doboš, 2004. – 2007.; 24 nastupa
- KO 004 Saša Joković, 2004. – 2006.; 6 nastupa
- KO 005 Matija Vrđuka, 2005. – 2015.; 103 nastupa (20 kao vođa akrogrupe)
- KO 006 Nenad Hasnek, 2006. – 2014.; 98 nastupa
- KO 007 Edvard Krišto, 2007. – 2015.; 79 nastupa
- KO 008 Božen Tadić, 2008. – 2015.; 67 nastupa
- KO 009 Siniša Hucika, 2009. – 2015.; 63 nastupa
- KO 010 Josip Čolak, 2012. – 2015.; 20 nastupa
- KO 016 Ivan Rendulić, 2016. – 2018.; 26 nastupa
- KO 015 Zvonimir Mravunac, 2015. – 2019., 69 nastupa
- KO 017 Marko Novković, 2019. – 2020., 12 nastupa. Poginuo na dužnosti 7. svibnja 2020. godine.

"Krila Oluje" za sezonu 2020.

- KO 012 Darko Belančić, od 2015.; 92 nastupa (63 kao vođa akrogrupe)
- KO 011 Ivan Andić, od 2015.; 98 nastupa
- KO 013 Denis Živaljić, od 2015.; 92 nastupa
- KO 014 Goran Grgić, od 2015.; 90 nastupa

Za nove članove "Krila Oluje" obučavaju se piloti Nino Perović i Krešimir Oštirić, dok je Damir Barišić i dalje u ulozi savjetnika i pričuvnog pilota.



HRZ



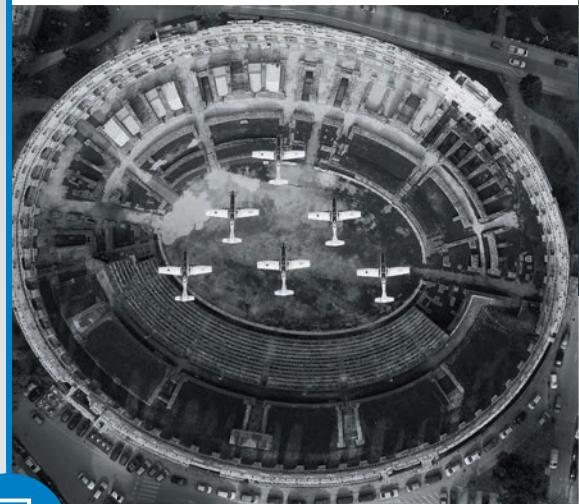
Događaji koji su obilježili nastupe "Krila Oluje" 2004. – 2020.

- 2004. Prvi javni nastup** buduće akrogrupe HRZ-a u formaciji od četiri aviona Pilatus PC-9M na svečanosti otvorenja Europskog prvenstva u jedrenju u Zadru.
- 2005. Službeno predstavljanje i prvi nastup pod imenom "Krila Oluje"** na svečanosti obilježavanja 10. obljetnice VRO Oluje u Kninu.
- 2006. Prvi međunarodni nastup** u Constanți, Rumunjska, na kojem je grupa prezentirala program u formaciji od pet aviona Pilatus PC-9M.
- 2007. U vrhu svjetskog akrobatskog letenja.** "Krila Oluje" od 2007. u program uvode zvono u formaciji, prvi u nizu vrlo zahtjevnih i rijetkih manevara po kojima postaju prepoznatljiva u svijetu.
- 2008. Vizualni identitet.** Od te godine "Krila Oluje" nastupaju s posebno dizajniranim kacigama. Prvi službeni nastup u crvenim kombinezonima izvela su te godine u vojarni u Zemunu priodom obilježavanja Dana HRZ-a.
- 2009. Nastupi sa šest Pilatusa PC-9M.** "Krila Oluje" uvode 2009. šestog člana i otad program prezentiraju sa šest Pilatusa PC-9M. Grupa te godine prvi put izvodi svoj najpoznatiji i najatraktivniji manevr – trostruko ogledalo (dia).
- 2010. Nastup pred pola milijuna posjetitelja.** Održan je u Rivoltu, Italija, što je i najveći broj pred kojim je grupa dosad nastupala. Program je predstavljen na aeromitingu povodom 50 godina djelovanja akrogrupe talijanskog zrakoplovstva "Frecce Tricolori".
- 2011. Prvi nastup izvan Europe.** Održan je u Izmiru, Turska, povodom 100. obljetnice ustrojavanja i djelovanja turskog zrakoplovstva. Pratilo ih je više od 60 prisutnih zapovjednika ratnih zrakoplovstava iz cijelog svijeta.
- 2012. Prve međunarodne nagrade.** U zrakoplovnoj bazi "Aalborg" u Danskoj osvajaju prvu međunarodnu nagradu za najbolji nastup. To je do danas ostao i najsjeverniji nastup "Krila Oluje". Sezona 2012. bila je i najnagrđivanja međunarodna sezona jer je grupa te godine osvojila nagradu i za nastup na aeromitingu CIAF u Češkoj.
- 2013. Nagrada Grada Zadra.** Akrogrupi "Krila Oluje" dodijeljena je Nagrada Grada Zadra za izniman dugogodišnji doprinos promociji Zadra.
- 2014. Stoti službeni nastup "Krila Oluje"** održan je u Rovinju.
- 2015. S novom mladom postavom do novih uspjeha.** Nakon odlaska dodatačne postave akrogrupa nastupa u potpuno novom i pomlađenom sastavu.
- 2016. Najveće priznanje za "Krila Oluje".** Na RIAT-u (Royal International Air Tattoo), u Fairfordu, Ujedinjeno Kraljevstvo, osvajaju najprestižniju nagradu – Mač kralja Huseina – za ukupno najbolji nastup na aeromitingu.
- 2017. Suradnja s najpoznatijim svjetskim akrogrupama.** "Krila Oluje" počinju intenzivniju suradnju s akrobatskim grupama "Frecce Tricolori" i "Red Arrows" kroz redovite međusobne posjete i zajednička uvježbavanja na godišnjoj razini. Gost "Krila Oluje" bila je i "Patrouille de France", akrogrupa francuskog zrakoplovstva.
- 2018. – 50. međunarodni nastup.** Održan je u Radomu, Poljska, na International Airshowu 2018. Ta je sezona bila ujedno rekordna po ukupnom broju nastupa. Grupa ih je ostvarila čak 25, od čega pet izvan RH.
- 2019. Odlikovani Redom hrvatskog pletera.** Za iznimani doprinos u prezentaciji razvijenih sposobnosti HRZ-a i Hrvatske vojske te uspješne promocije RH u svijetu, sadašnja postava i dosadašnji članovi grupe koji se nalaze u sustavu Hrvatske vojske odlikovani su Redom hrvatskog pletera.
- 2020. Prvi nastup s ispuštanjem dima.** Održan je u formaciji od četiri aviona Pilatus PC-9M tijekom svečanosti uručenja letačkog znaka pilota 24. naraštaju hrvatskih vojnih pilota u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemunu.



392. eskadrila aviona dom "Krila Oluje"

392. eskadrila aviona 93. krila HRZ-a u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemunu dom je akrogrupe "Krila Oluje", čiji članovi lete na avionima Pilatus PC-9M. Riječ je o švicarskom turboprop avionu od 950 KS. Najveća brzina iznosi 320 čvorova, odnosno oko 590 km/h, a najveće opterećenje od -3,5 do +7 G.



Fotografije iz zraka

Brojne fotografije iz zraka na kojima su zabilježeni nastupi "Krila Oluje" djelo su zaljubljenika u fotografiranje iz zraka sadašnjeg vođe satnika Darka Belančića. Neke od fotografija djelo su poginulog člana akrogrupe natporučnika Marka Novkovića. Poseban serijal fotografija iz zraka satnik Belančić posvetio je snimkama "Krila Oluje" iznad prirodnih i kulturno-povijesnih znamenitosti RH.

"Krila Oluje" ovjekovječio je na fotografijama iz zraka i najpoznatiji svjetski fotograf letjelica iz zraka Katsuhiko Tokunaga.



G-opterećenja pilota "Krila Oluje"

- G-opterećenja pilota "Krila Oluje" kod pojedinih elemenata kreću se od $-2,5$ do $+6,5$ G
- avioni Pilatus PC-9M leti na udaljenosti manjoj od dva metra pri brzinama do 550 km/h
- najmanja donja visina tijekom nastupa najčešće se kreće od 50 do 100 m iznad terena.



Hrvatska zrakoplovna reprezentacija

Zbog iznimno atraktivnog programa koji prezentiraju na domaćoj i inozemnoj sceni, "Krila Oluje" javnost doživljava i kao hrvatsku zrakoplovnu reprezentaciju. Postignuća i uspjesi kroz proteklih 15 godina svrstali su ih u vrh svjetskog akrobatskog letenja.



Jedina žena član "Krila Oluje"

U prvoj postavi grupe iz 2004. bila je i bojnica Diana Doboš. Ulaskom u "Krila Oluje" postala je treća žena u povijesti koja je letjela u nekoj od svjetskih akrobatskih grupa. Članica grupe bila je do 2007., s ostvarena 24 nastupa. Trenutačno je na obuci za kapetanicu protupožarnog aviona Canadair CL-415. Po njoj su piloti "Krila Oluje" svoj omiljeni manever, koji je omiljen i među gledateljima – trostruko ogledalo – nazvali dia. Riječ je o zahtjevnom manevru koji izvodi samo još jedna akrogrupa u svijetu. ●



Komentatori "Krila Oluje" 1995. – 2020.

- poručnik Daniel Rigo (2019. –)
- poručnik Marko Novković (2018.)
- satnik Miroslav Penica (2017.)
- natporučnik Ivan Rendulić (2016.)
- satnik Zvonimir Mravunac (2015.)
- natporučnik Darko Belančić (2010. – 2015.)
- natporučnik Ivan Andić (2009.)
- natporučnik Josip Čolak (2009.)
- bojnik Mario Pleša (2008.)
- natporučnik Mario Jurač (2007.)
- natporučnik Zlatko Parać (2004. – 2006.). ●



L

Letački program

Letački program "Krila Oluje" sastoji se od 25 elemenata i traje oko 25 minuta.

- **polijetanje** (u delta formaciji)
- **petlja**
- **bačvasti valjak**
- **desna kosa petlja**
- **miro razlaz** (nazvan po prvom vođi grupe pilotu pukovniku Miroslavu Franjiću)
- **križanje kroz bačvaste valjke**
- **valjak na razdjelu**
- **ogledalo u zaokretu** (jedan avion okreće se na leđa i izvodi zaokret u negativnom letu dok ga drugi prati u ogledalu kroz cijeli zaokret na udaljenosti od svega nekoliko metara između kabina)
- **bačvasti valjak u koloni** (udaljenost između repova prethodnih aviona i prospelera pratitelja iznosi oko tri metra)
- **Stall Turn u paru** (vrlo rijedak i atraktivni manevr: oba aviona pri najmanjoj brzini istodobno izvode okret oko vertikalne osi aviona)
- **blanka (zvono u formaciji od tri aviona)**
Uedinstveni manevr po kojem su "Krila Oluje" poznata u svijetu zrakoplovstva. Zahtjevnost manevra ogleda se u potrebi za iznimnom koordinacijom i preciznošću kako bi sva tri aviona u isti trenutak usporila, zaustavila se u zraku na trenutak i potom krenula unatrag. Element je nazvan po atletičarki Blanki Vlašić, jednoj od kuma naraštaja kadeta pilota.)
- **spori valjak**
- **Flip Flap** (Zasigurno jedan od tehnički najzahtjevnijih manevara u programu "Krila Oluje". Kroz poluvlajke u kratkom vremenu dolazi do promjene iz negativnog u pozitivno opterećenje i obratno.)
- **kovit u paru** (Kovit se u pravilu izvodi jednim avionom, a "Krila Oluje" izvode ga u paru u uskoj formaciji, što dodatno povećava atraktivnost programa grupe.)
- **vertikalna osmica** (Brzina na ulasku u manevr je oko 550 km/h, opterećenje oko 6,5 G, a u najvišoj točki vertikalne osmice brzina se smanjuje na svega 140 km/h.)
- **petlja sa skretanjem, bačvasti valjak**
- **prelazak iz pozitivne u negativnu polupetlju**
- **vertikalni valjak i kovit** (opterećenje pilota +6 G)
- **negativni zaokret i romb**
- **Derry Turn**
- **sinkronizirani valjci pratitelja u formaciji**
- **dia (trostruko ogledalo)**
- **završni razlaz**

LJ

Ljubav prema akrobatskom letenju

Za razliku od većine svjetskih akrobatskih grupa, čiji članovi isključivo lete u grupi, piloti "Krila Oluje" primarno su nastavnici letenja, a uz taj dio obavljaju i druge letačke i vojničke zadaće u Eskadrili. Ljubav prema letenju, posebno akrobatskom, najsnažniji je motivator njihova djelovanja.

M

Missing man formacija

"Krila Oluje" u spomen na poginule hrvatske branitelje izvode i specifičan manevr – *Missing man*, što je tradicionalan način odavanja počasti u svijetu zrakoplovstva. Izvodi se kao manevr petlja ili bačvasti valjak, ali uz izdvajanje jednog od pratitelja tijekom samog manevra. "Krila Oluje" su posebnim su pijetetom počasni pozdrav izvela i na pokopima poginulih pripadnika postrojbe bojnika Marina Klarina, natporučnika Tomislava Batutine, natporučnika Marka Novkovića i poručnika Luke Jagatića.

N

Nagrade i priznanja

- Velika plaketa HRZ-a (2010.)
- Pohvala načelnika GS OSRH (2010.)
- Nagrada za najbolji nastup na međunarodnom aeromitingu CIAF 2012. (Češka)
- Nagrada za najbolji nastup na međunarodnom aeromitingu RDAF 2012. (Danska)
- Nagrada Grada Zadra (2013.)
- Nagrada za najbolji nastup na međunarodnom aeromitingu CIAF 2014. (Češka)
- Nagrada za najbolji nastup na međunarodnom aeromitingu RIAT 2016. (Ujedinjeno Kraljevstvo)
- Nagrada za najprecizniji nastup 2017. (Slovačka)
- Red Hrvatskog pletera 2019.

O

Obljetnice iz Domovinskog rata

"Krila Oluje" redovito nastupaju u programima obilježavanja važnih obljetnica iz Domovinskog rata, kao i važnih manifestacija u lokalnoj zajednici. Time daju svoj doprinos sjećanju na Domovinski rat i čuvanju njegovih vrijednosti. Između brojnih nastupa izdvajaju onaj posvećen generalu Anti Gotovini na njegovu dočeku u Zadru 2012. nakon oslobođajuće presude u Den Haagu, te nastup na dočeku Vatreñih u Zagrebu i Zadru nakon osvojene srebrne medalje na Svjetskom nogometnom prvenstvu u Rusiji 2018. godine.

P

Pozdrav Zadru

"Krila Oluje" nakon svakog nastupa izvan Zadra pri povratku u matičnu bazu u Zemuniku njeguju tradiciju pozdravnog preleta iznad zadarске Rive. Izvode pritom nekoliko akrobatskih elemenata sažetih u jedinstven naziv Pozdrav Zadru, gradu u kojem žive i koji je kolijevka školovanja hrvatskih vojnih pilota te dom "Krila Oluje".



R

R Royal International Air Tatoo (RIAT), najprestižnija nagrada Krilima Oluje

Na najvećem svjetskom vojnom aeromitingu Royal International Air Tatoo (RIAT) u zrakoplovnoj bazi "Fairford", Ujedinjeno Kraljevstvo, "Krilna Oluja" nastupala su 2016. i osvojila nagradu Mač kralja Huseina za sveukupno najbolji nastup. Nagrada se dodjeljuje u čast jordanskog kralja Huseina, koji je bio dugogodišnji pokrovitelj manifestacije. Organizator je u obrazloženju istaknuo kako nagradu dodjeljuje za iznimno precizan i atraktivan program s nikad viđenim manevrima izvedenim u vrlo zahtjevnim vremenskim uvjetima.

Prestižna zrakoplovna manifestacija RIAT održava se od 1971., a zahvaljujući čak 535 zrakoplova u svojem programu 2003. godine uvrštena je u Guinnessovu knjigu rekorda. Smatra se najvećim svjetskim vojnim aeromitingom zbog velikog broja sudionika, koji su u pravilu iz sastava svjetskih ratnih zrakoplovstava, s rijetkim civilnim sudionicima u letačkom programu. ●



T

Tko može postati pilot "Krilna Oluje"

Kandidati za akrogrupu odabiru se među iskusnim dugogodišnjim nastavnicima leteњa, koji uz osnovne uvjete izvrsne tehnike pilotiranja, psihofizičkih predispozicija, sklonosti timskom radu i minimalno 600 sati ukupnog naleta pokažu najbolje rezultate u grupnom akrobatskom letenju u sastavu od dva aviona. Odabrani kandidati zatim prolaze zahtjevnu obuku iz akrobatskog letenja u formacijama od dva do šest aviona. Tijekom obuke uvježбавaju se u izvođenju specifičnih akrobatskih elemenata na minimalnoj visini iznad terena pri iznimno malim udaljenostima između aviona u formaciji. ●

U

U vrhu svjetskog akrobatskog letenja

Zbog atraktivnog programa i zahtjevnosti izvođenja pojedinih elemenata u nastupu grupa je svrstana u vrh svjetskog akrobatskog letenja i prisutna je na najpoznatijim svjetskim manifestacijama. ●

V

Vode "Krilna Oluje"

- Miroslav Franjić, 35 nastupa kao vođa (2004. – 2008.)
- Damir Barišić, 86 nastupa kao vođa (2008. – 2012. / 2015. – 2017.)
- Matija Vrduka, 20 nastupa kao vođa (2012. – 2015.)
- Darko Belančić, 63 nastupa kao vođa (2017. –). ●

Z

Zrakoplovni tehničari

O ispravnosti aviona Pilatus PC-9M na kojima lete "Krilna Oluje" brinu se zrakoplovni tehničari. Oni prate grupu i na svim međunarodnim nastupima, čineći tako jedinstveni tim hrvatske zrakoplovne reprezentacije. Zahvaljujući njihovoј stručnosti, iskustvu, iznimnom naporu i angažmanu, ispravnost, održavanje i sigurnost tehnike na visokoj su razini, što akrogrupi s punim potuzdanjem omogućava provedbu treninga i letačkih nastupa. ●

Ž

Želja "Krilna Oluje": CROIMAS 2021

Uz dimnu instalaciju koja postaje stvarnost, "Krilna Oluja" svim su srcem živjela za još jedan događaj: CROIMAS 2020 (Croatian International Military Airshow), prvi hrvatski međunarodni vojni zrakoplovni miting, koji je bio planiran za 30. svibnja ove godine u Zadru, ali odgođen je zbog pandemije COVID-19. Nadamo se kako će idući rođendan "Krilna Oluja" biti proslavljen upravo na CROIMAS-u 2021 u Zadru, na mjestu njihova prvog nastupa. ●



Sve svjetske vojne akrogrupe s kojima su "Krilna Oluje" nastupala na aeromitingu

- "USAF Thunderbirds", akrogrupa američkog zrakoplovstva
- "Patrouille Suisse", akrogrupa švicarskog zrakoplovstva
- "Turkish Stars", akrogrupa turskog zrakoplovstva
- "Patrulla Águila", akrogrupa španjolskog zrakoplovstva
- "PC-7 Team", akrogrupa švicarskog zrakoplovstva
- "Midnight Hawks", akrogrupa finskog zrakoplovstva
- "Team Iskry", akrogrupa poljskog zrakoplovstva
- "Team Orlík", akrogrupa poljskog zrakoplovstva
- "Marche Verte", akrogrupa marokanskog zrakoplovstva
- "Royal Jordanian Falcons", akrogrupa jordanskog zrakoplovstva
- "Red Devils", akrogrupa belgijskog zrakoplovstva
- "Baby Blue", akrogrupa danskog zrakoplovstva
- "Al Fursan", akrogrupa zrakoplovstva Ujedinjenih Arapskih Emirata
- "Saudi Hawks", akrogrupa zrakoplovstva Saudijske Arabije
- "Cartouche Doré", akrogrupa francuskog zrakoplovstva
- "Russian Knights", akrogrupa ruskog zrakoplovstva. ●

LJETNI KAMP KADETA

Nakon završetka akademskog dijela godine kadeti Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" boravili su na ljetnim kampovima na poligonima i vježbalištima, a njihova motivacija bila je na visokoj razini s obzirom na to da se zbog pandemije koronavirusa od Zimskog kampa nije provodila terenska obuka

TEKST: Martina Butorac

FOTO: Tomislav Brandt, Kadetska bojna "Predrag Matanović"

LJETNI KAMP 1 POŽEGA

Ljetni kamp 1 provodio se u vojarni "123. brigade HV" te na vojnom vježbalištu "Glavica" i strelisti "Novo Selo" u Požegi. Ukupno je bilo 103 kadeta 17. naraštaja sa smjerova Vojno vođenje i upravljanje, Vojno inženjerstvo i Vojno pomorstvo te pet kadeta četvrte godine kao obučavatelji. Na kampu se provodila obuka i ocjenjivanje temeljnih vojničkih vještina iz programskih područja: kretanje, osobna zaštita, komuniciranje, pješačko oružje i tjelovježba. Prema riječima zapovjednika kampa satnika Dinka Frajzmana, kadeti su bili iznimno motivirani i željni usvajanja novih znanja i vještina te dostizanja najviših obučnih standarda u svim realnim vremenskim i zemljишnim uvjetima. "Kamp teče u skladu sa svim našim planovima. Moram naglasiti da smo puno vremena potrošili na kvalitetne pripreme s kadetima i instruktorima pa se svi procesi odvijaju kako treba. Zahvaljujem svim instruktorima Bojne za temeljnu vojnu obuku Središta za obuku pješaštva i oklopnjštva, kao i djelatnicima Časničke škole 'Andrija Matijaš Pauk'", rekao je poručnik Martin Novaković, zapovjednik voda 1. kadetske satnije.



JAČANJE STEGE, VOJNIČKIH VJEŠTINA I TIMSKOG DUHA

Kao i prethodnih godina, mjesec srpanj za kadete Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" bio je rezerviran za ljetne kampove na kojima su polaznici na terenu utvrđivali sve ono što su naučili tijekom akademske godine. Motivacija kadeta bila je na posebno visokoj razini s obzirom na to da se zbog pandemije koronavirusa od zimskih mjeseci nije provodila terenska obuka.

Kadeti 17. naraštaja prve godine vojnih studijskih programa Vojno vođenje i upravljanje i Vojno inženjerstvo vještine su brusili u vojarni "123. brigade HV" u Požegi te na vojnom vježbalištu "Glavica" kod Požege, dok je sa 16. naraštajem druge godine tih studija Ljetni kamp 2 proveden na vojnom poligonu "Gašinci". Polaznici Ljetnog kampa 2 smjera Vojno pomorstvo boravili su u vojarni "Admiral flote Sveti Letica-Barba" te u akvatoriju Kaštelačkog zaljeva, a ljetni kampovi 1 i 2 smjera Aeronautika provedeni su u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku.

Ljetni kamp 3 s kadetima 15. naraštaja provenjen je na vojnom vježbalištu "Gakovo", gdje ih je posjetila i ekipa Hrvatskog vojnika i to tijekom završne vježbe.

"Ovo je prvi put da kamp traje tri tjedna zato što smo provodili i obuku koju nismo proveli tijekom godine zbog koronavirusa. Kadeti su došli iznimno motivirani, a jedan je od razloga svakako taj što od Zimskog kampa nisu bili na terenu. Prvi tjedan sastojao se najviše od borbenih drilova, a kako je kamp išao prema kraju, obuka je bila sve intenzivnija. U trećem je tjednu došlo malo do zamora, no motivacija je i dalje bila na visokoj razini. Sve što smo planirali smo i ostvarili, a ocjene su i više nego dobre. Kao zapovjednik kampa iznimno sam zadovoljan i kadetima i instruktorima," rekao je zapovjednik 3. kadetske satnije 15. naraštaja kadeta, ujedno i zapovjednik Ljetnog kampa 3 natporučnik Zoran Golubović.

PRAKTIČNI RAD

Cilj ovog kampa bio je osposobiti kadete kako bi imali osnovnu razinu znanja i sposobnosti za obnašanje dužnosti zapovjednika voda pješaštva, a cijeli kamp koncipiran je kao sinteza kratkog izlaganja te intenzivnog praktičnog rada. Na Ljetnom kampu 3 bilo je 83 kadeta 3. ks te osam kadeta 4. ks koji su bili u ulozi OPFOR-a, odnosno suprotne strane, a radili su i kao obučavatelji. Uz njih, na kampu je bilo angažirano 12 djelatnih vojnih osoba, od toga osam iz Kadetske bojne te četiri iz Dočasničke škole "Damir Tomljanović Gavran".

"Nama je najvažnije da svi kadeti budu na kraju ocijenjeni u ulozi zapovjednika voda. Sam kamp koncipiran je tako da se kadetima izda operativna zapovijed u poslijepodnevnim satima za sutrašnji scenarij, tako da prvo obave posao planiranja vođenja postrojbi. Nakon toga zapovjednik voda izdaje operativnu zapovijed, a idućeg dana počinje scenarij, koji se načelno sastoji od dva voda u napadu i jednog u obrani. Nakon svakog djelovanja slijedi raščlamba kako bismo vidjeli li je provedeno ono što je bilo planirano. Kadeti potom u bazi imaju borbene drilove kako bi popravili ono što eventualno nije bilo dobro u napadu ili obrani," objasnio je natporučnik Golubović.

Da im je zadnjih mjeseci nedostajao boravak na terenu, potvrđuju nam u razgovoru i polaznici kampa, ističući kako im upravo zbog toga nije bilo teško izdržati tri umjesto uobičajenih dva tjedna kampa.

"Na ovom kampu radimo taktičke zadaće pješačkog voda, što je osnova našeg prvog postavljenja. Dosta smo radili na

kadetkinja
KATARINA RAIZ



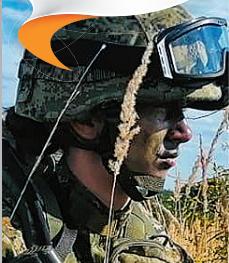
"Kamp je vrlo zanimljiv, radimo u timskom duhu, a fizički je izazovan jer kombiniramo hodnje s obučnim sadržajima. Od najzanimljivijih sadržaja svakako bih izdvjala takтику, posebno izradu te rukovanje naoružanjem, gdje smo ponovili znanja sa Zimskog kampa te usvojili neka nova, koja će nam sigurno pomoći u vojnoj karijeri."

kadet
RIKARDO GABRIJEL OZIMEC



"Kamp je iznenađujuće naporan s obzirom na očekivanja i dojam koji sam imao prije dolaska u Kadetsku bojnu. Radimo u svim vremenskim uvjetima, ali u konačnici to nam pomaže da izgradimo timski duh unutar satnije, koji će biti od velike važnosti u našem budućem školovanju i obuci."

kadetkinja
**MIHAELA
DRAGUN**



"Znanje stečeno na Zimskom kampu 2 primjenjujemo i na Ljetnom kampu. Naučili smo da vođa vodi primjerom pa smo tako na ovom kampu bili podvrgnuti različitim izazovima koji su od nas zahtjevali brzinu i koncentraciju u donošenju odluka i vođenju. Kao budući vođe moramo biti spremni preuzeti svaku odgovornost te se brinuti za svoje podređene."

kadet
**MARKO
ŠEJIĆ**



"Obuka na Ljetnom kampu bila je zahtjevnija nego na dosadašnjim kampovima, što zbog same obuke, što zbog vremenskih uvjeta i kampa koji je trajao tjedan dulje. Zbog duljeg boravka na terenu imam dojam da obuka postaje lakša, no čini mi se da sam se samo adaptirao na uvjete života i rada."

kadet
**ASMIR
TAHIROVIĆ
(BiH)**



"Ovaj kamp, kao i prethodni kampovi, dobio je dobro za sve nas kadete, a nabrojiti ću samo dio: jačanje stope, vojničkih vještina, timskog duha, rad na znanju i samokontroli. Ono što je za mene bitno jesu instruktori, koji svojim znanjem i iskustvom te dobrim idejama čine kamp iznimno zanimljivim."

LJETNI KAMP KADETA

planiranju zadaća, što je zahtjevno jer sve mora biti jasno do zadnjeg detalja. Svaki vojnik mora znati svoju zadaću i vrlo je važno da zapovjednik voda zadaću zna predstaviti vojnicima. Meni je bilo najzanimljivije planirati zasjedu. U završnoj vježbi provodili smo napad na objekt s tri desetine, držali smo se planiranog i plan je proveden u potpunosti," kaže kadetkinja treće godine studija Vojno vođenje i upravljanje desetnica Ivana Sivrić.

ZAVRŠNA VJEŽBA

Zadovoljstvo završnom vježbom iskazao je i kadet desetnik Andro Dumanić: "Iznimno je zadovoljstvo vratiti se u terenske uvjete. Unatoč tome što kamp dulje traje, svi se kadeti maksimalno trude u izvršavanju zadaća. Tijekom ova tri tjedna usavršavali smo ulogu zapovjednika voda – kako organizira vod u napadu, vod u obrani, izvidničke i borbene ophodnje. Zanimljivo je bilo postavljanje zasjeda i postupci nakon održanih zasjeda. Radili smo i one formalne dijelove – kako planirati napad te shvatiti kolika je važnost planiranja u izvršavanju zadaća."

Motiviranost kadeta i brzinu usvajanja novih znanja posebno je istaknuo i stožerni narednik Zoran Kušinić, viši instruktor u Odsjeku napredne dočasničke izobrazbe Dočasničke škole "Damir Tomljanović Gavran".

"Kadeti rješavaju sve zadaće i brzo uče. Vidi se taktička neuvježbanost, no vrlo brzo usvajaju nova znanja. Pogreške sami uočavaju i brzo ih ispravljaju. U završnoj vježbi izvršili su svoju zadaću u skladu s planiranim te u skladu sa svim naučenim koracima u provedbi.

Pokazali su primjereno zalaganje i htijenje unatoč visokoj temperaturi i nepogodnom vremenu," rekao je stožerni narednik Kušinić.

Završetak Ljetnog kampa 3 polaznici su obilježili na najbolji mogući način – pomažući drugima. Naime,

tijekom kampa kadeti su prikupili hranu koju su potom donirali Pučkoj kuhinji i Crvenom križu u Virovitici.

"Kadeti su uvijek željni pomoći, baš kao i cijela Hrvatska vojska," zaključio je zapovjednik kampa natporučnik Golubović.



LJETNI KAMP 2 GAŠINCI

zapovjednik kampa satnik **LEOPOLD GELEMANOVIĆ**

"Znanja i vještine koje su kadeti stekli na Zimskom kampu 2 na Udbini u veljači implementirali smo u provedbu Ljetnog kampa 2, koji se provodi na VP-u 'Gašinci' od 12. do 31. srpnja 2020. Cilj je Ljetnog kampa 2 proširiti znanja sa Zimskog kampa te osposobiti kadete za uspješno zapovijedanje timom/desetinom. Pred njih su postavljeni različiti izazovi i situacije s kojima se nemaju priliku susresti u svakodnevnom životu te koji iz njih izvlače najbolje osobine i sposobnosti. U provedbu kampa uključeni su instruktori iz Dočasničke škole iz Požege, koji su pokazali zavidna znanja i sposobnosti te im ovim putem zahvaljujem."

PRVI PADOBRANSKI SKOK BUDUĆIH VOJNIH PILOTA

S kadetima 27. naraštaja Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, budućim vojnim pilotima, Ljetni kamp 2 proveden je na tri lokacije – u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku, na aerodromu "Lučko" te u vojarni "Knez Trpimir" u Divuljama.

koordinator obučnih aktivnosti u Zrakoplovnom vodu Kadetske bojne
poručnik **ANTE ŠIRIĆ**

"Prvi tjedan kadeti su proveli u vojarni u Divuljama, gdje su radili obuku iz preživljavanja i spašavanja nakon zrakoplovnih nesreća, a u sklopu toga i dinghy drill obuku, odnosno spašavanje nakon iskakanja iz aviona i doskoka na vodene površine. U drugom tjednu provedena je padobranska obuka. Obuku za padobranske skokove provodili su instruktori iz Zapovjedništva specijalnih snaga, a uvježbavali su redovite i izvanredne procedure te doskok. Prvi skok s padobranom kadeti su obavili na Lučkom."

kadet skupnik
**JURE
GRGIĆ**

"Ovo nam je bio prvi skok. U početku smo bili nervozni, no kad je došao red za skok, svi smo znali što trebamo napraviti. Slušali smo instruktore, radili smo sve što su nam pokazivali."

kadet skupnik
**MATE
MARINČIĆ**

"Budući da nam je ovo bio prvi skok, bili smo malo nervozni sve dok se nije otvorio padobran. Obuka je bila naporna, no spremili su nas odlično. Instruktori su bili zadovoljni nakon prvog skoka, svi smo upravljali padobranom i skočili u zonu. To je ujedno bio i najzanimljiviji dio kampa."



S kadetima 16. naraštaja studija Vojno pomorstvo Ljetni kamp 2 proveden je u vojarni "Admiral flote Sveti Letica-Barba" te u akvatoriju Kaštelanskog zaljeva

RATNA MORNARICA

Foto: Newport News Shipbuilding

Zagovornici gradnje manjih i jeftinijih američkih nosača predlažu da se novac namijenjen gradnji klase Ford preraspodijeli na jeftinije nuklearne nosače te veći broj višenamjenskih brodova s ravnom palubom, a govorit će i o potrebi za sve većom uporabom besposadnih zračnih i pomorskih sustava

TEKST
Marija Galić

KAMO IDU NOSAČI
ZRAKOPLOVA? (II. DIO)

SKUPA



Budući drugi nosač klase Ford, USS "John F. Kennedy", napušta u prosincu 2019. suhi dok u brodogradilištu Newport News. Trošak gradnje prvih triju nosača u klasi iznosi oko 12,7 milijardi dolara po brodu

Američka ratna mornarica suočava se još od šezdesetih godina s prijetnjom velikih protubrodske projektila koji lete velikim nadzvučnim brzinama. Protiv te prijetnje razvila je brojne obrambene protumjere.

Međutim, prije desetak godina pojavila se potpuno nova potencijalna opasnost – balistički protubrodski projektili. Zapravo bi ih bilo preciznije označiti kao balističke protunosačke projektili jer su namijenjeni isključivo za pogađanje nosača zrakoplova. Takvo oružje prvo su pokušali razviti još u SSSR-u krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina: balistički projektil R-27K. NATO mu je dao oznaku SS-NX-13, a X u oznaci pokazuje da nikad nije postao operativan. Zapravo je u kolovozu 1975. formalno proglašen operativnim, ali ponajviše iz političkih razloga zbog pregovora o smanjenju strateškog naoružanja SALT. Početkom ovog desetljeća prvi su se put pojavile vijesti da Kina razvija balistički projektil s povratnim modulom namijenjenim uništenju

NADMÓĆ

RATNA MORNARICA



Foto: PLA

velikih brodova, prije svega nosača zrakoplova. Teoretski gledano, prilagodba balističkog projektila srednjeg dometa za uništavanje tako velikih i važnih ciljeva ima mnoge prednosti. Najveća je što se nosač može napasti puno prije nego što dođe u zonu djejanja. Stoga ne čudi da su nestručni mediji to oružje odmah proglašili ultimativnim sredstvom uništenja koje će okončati eru nosača zrakoplova. Ako i zanemarimo neprijeponu činjenicu da je vrlo mala vjerojatnost izravnog sukoba u kojem bi takvo oružje bilo korišteno, pitanje je koliko je zaista učinkovito.

Kineski balistički protubrodski projektil DF-21D ima domet veći od 2000, a neki izvori navode čak 4000 km. Da bi se na toj udaljenosti otkrili i točno pozicionirali nosači zrakoplova, mogu se koristiti sateliti, izvidničke bespilotne letjelice vrlo velikog polumjera djelovanja ili podmornice. Najlogičniji su izbor sateliti koji mogu pokriti vrlo velik prostor motrenja. Satelit otkriće poziciju nosača i podatke šalje u operativno središte. U operativnom središtu izračuna se vjerojatan smjer plovidbe nosača i procijeni točka pogotka projektila. Koordinate se unesu u sustav za navođenje DF-21D i slijedi lansiranje. Nije poznato može li sustav za navođenje projektila primati podatke o poziciji cilja tijekom leta te vršiti korekcije putanje. Najlogičnije bi bilo izvršiti korekciju nakon što se povratni modul s radarskim sustavom za navođenje i bojnom glavom odvoji od projektila. Podaci se moraju unijeti u modul prije povratka u Zemljinu atmosferu jer ionizacijsko trenje one-moguće radiokomunikaciju. Nakon ulaska u donje slojeve atmosfere uključuje se radarski sustav samonavodenja koji mora otkriti cilj i na njega navesti povratni modul. Ako povratni

Kineski balistički protubrodski projektil DF-21D ima domet veći od 2000, a neki izvori navode čak 4000 km



modul ima nuklearnu bojnu glavu, preciznost ne mora biti prevelika. Klasična bojna glava, s druge strane, zahtijeva izravan pogodak.

NEMA ULTIMATIVNOG ORUŽJA

Iako su mnogi proglašavali DF-21D oružjem koje bi po svojim značajkama potencijalno moglo američke nosače zrakoplova učiniti zastarjelim, to nije istina. Još uvijek nije oružje preokreta, a ni noviji projektil DF-26. Evo i zašto...

Svaki balistički projektil kreće se po jednakim principima – lansiranje, balistički let s izlaskom i povratkom u atmosferu, poniranje povratnog modula ili cijelog projektila prema cilju. Pritom svako lansiranje stvara vrlo veliki infracrveni potpis koji se lako uočava iz svemira. Još od sedamdesetih godina, kao ostavština hladnog rata, oko Zemlje kruži velik broj satelita za rano upozoravanje kojima je glavna namjena otiskivati lansiranje balističkih projektila i izračun njihove putanje. Stoga iznenadni napad protubrodskim balističkim projektilima nije opcija.

Uz satelite, američki nosači odnedavno imaju još jedan učinkovit motrički sustav, koji može otkrivati objekte veličine balističkog projektila na vrlo velikim udaljenostima – E-2D Advanced Hawkeye. Taj avion koristi ultramoderni radar AN/APY-9. Radar je AESA, može otkrivati i letjelice smanjenog radarskog odraza, ali i dalje koristi samo jednu rotirajuću antenu kako bi pokrio svih 360 stupnjeva. Službeni izvor navodi da mu je polumjer motrenja najmanje 300 nautičkih milja (555,6 km). Taj je podatak sigurno "konzervativan" jer ako AN/APY-9 ima barem 30 posto bolje mogućnosti od AN/APS-145 koji se koristi na starijem Hawkeyeu E-2C, onda mu je polumjer motrenja ciljeva veličine lovačkog aviona barem 750 km. A zasigurno je i veći, po nekim izvorima sve do 1000 km. Svi AESA radari imaju mogućnost motrenja zračnog prostora faznim pomakom elektromagnetskog zračenja te na taj način mogu neprekidno pratiti i najbrže ciljeve. To u praksi znači da se rotacija antene može zaustaviti i sve njezino zračenje usmjeriti prema točno zadanim sektorom motrenja. Faznim pomicanjem radarskih zraka taj se prostor neprestano i višestruko pregledava te se tako mogu otkriti i vrlo brzi ciljevi na vrlo velikim udaljenostima i visinama leta.

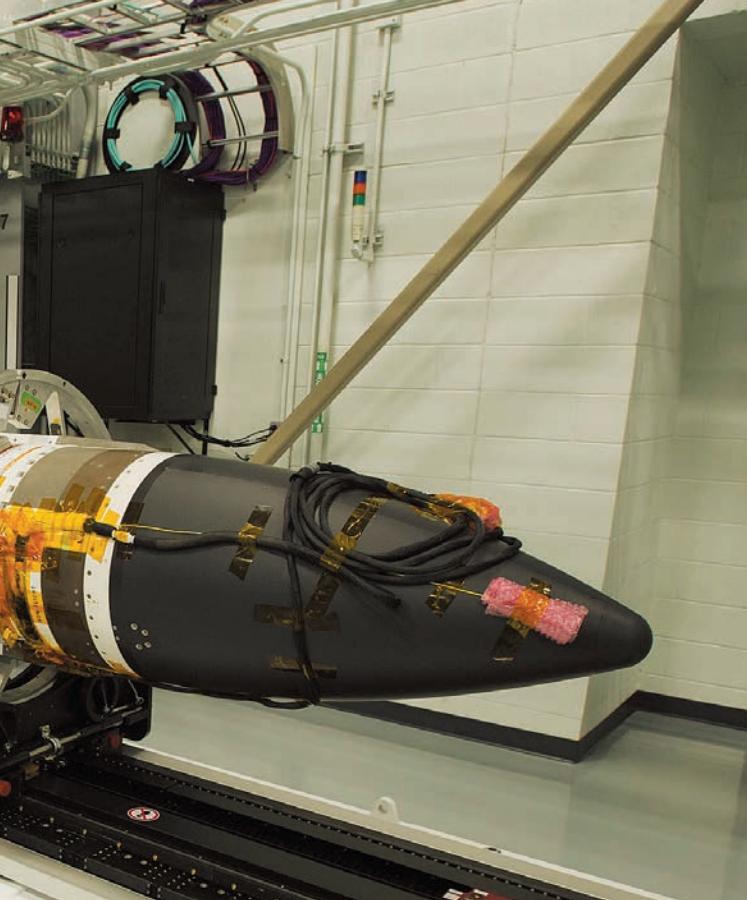


Foto: Raytheon

Najnovija inačica protubalističkog projektila RIM-161D (SM-3 Block II). Njegova četiri stupnja dostatna su za najveći domet od 2500 km



Foto: US Navy

U kombinaciji sa satelitima za rano upozoravanje, radar AN/APY-9 dovoljno je snažan da s visine od 11 000 metara otkrije i prati povratni modul balističkog protubrodskog projektila još prije nego što se vrati u Zemljinu atmosferu, pružajući proturaketnim obrambenim sustavima na američkim krstaricama i razaračima dostatno vrijeme za pripremu. A vremena ima dosta, jer projektil dometa većeg od 2000 km ima vrhunac balističke putanje na oko 450 km iznad Zemlje i vrijeme leta dulje od 12 minuta.

AEGIS KAO OSNOVA

Američkoj ratnoj mornarici protubalistička borba nije nikakva novost. Još u ožujku 1994. probno je lansirala dva projektila Standard Missile Block III ER Terrier, modificirana za protubalističku obranu ugradnjom KKV-a (Kinetic Kill Vehicle) kao trećeg stupnja projektila. Kao mete služili su balistički projektili Aries koji su simulirali let projektila Scud. Prvo lansiranje s broda, krstarice USS "Richmond K. Turner", obavljeno je 28. ožujka. Petnaest godina nakon toga, potrošenih sedam milijardi dolara na analize i razvoj sustava te probnih lansiranja, američka Agencija za obranu projektilima (Missile Defense Agency – MDA) i mornarica dobile su certificirani sustav BMD (Ballistic Missile Defence) na brodovima. Njegova je osnova radarsko-raketni sustav AEGIS, koji je dokazao učinkovitost u presretanju i obaranju balističkih projektila, kao i mogućnosti uništavanja različitih ciljeva na malim i srednjim udaljenostima, bez obzira na to jesu li pojedinačni ili grupni. Osim toga, upravo je obrana od balističkih projektila postala glavna zadaća mornarice. Za uništavanje balističkih projektila malog dometa, koji tijekom leta ne izlazi iz Zemljine atmosfere, koristi se kombinacija radarskog sustava AEGIS i projektila površina-zrak Standard Missile SM-2ER Block IVA (RIM-156B), a od 2013. i Standard Missile SM-6 (RIM-174 Standard Extended Range Active Missile (ERAM)).

IZVRSNI RADARI

Za balističke projektile većeg dometa i brzine leta trebalo je razviti brži projektil s kinetičkom bojnom glavom. Označen je kao RIM-161 Standard Missile 3 (SM-3), a osnova mu je sustav AEGIS s PESA radarem velikog dometa motrenja

Fotografija s krstarice USS "Normandy", dijela udarne skupine nosača "Harry S. Truman", snimljena 22. travnja: dočasnica zadužena za oružni dio AEGIS-a nadzire njegov sustav za projektili

AN/SPY-1. Ti će radari uskoro biti zamjenjeni znatno naprednjim AESA radarem AN/SPY-6(V4), koji će dodatno povećati mogućnosti otkrivanja ciljeva na velikim udaljenostima i visinama. Svojstvo je sustava AEGIS da povezuje rad svih senzora na brodu: osigurava stalno motrenje zahtijevanog volume-noga prostora iznad skupine brodova, podupire postupke donošenja odluka u brodskom zapovjednom središtu i automatski upravlja naoružanjem. Obavljanje tih funkcija podređeno je temeljnoj potrebi za preživljavanjem napada suvremenih protubrodskih projektila. Radar AN/SPY-1 može istodobno u svim smjerovima motriti, otkrivati, identificirati i pratiti ciljeve, protiv kojih zatim automatski odabire najučinkovitije djelovanje odgovarajućeg borbenog sustava. Konvencionalni mehaničko-rotirajući radar može "opaziti" cilj kad ga radarska zraka zahvati jednom tijekom svake rotacije antene za 360 stupnjeva. Posebni radar za praćenje ciljeva tad djeluje protiv svakog cilja. Nasuprot tomu, AN/SPY-1 povezuje sve te funkcije u jedan sustav. Četiri plošne antene šalju radarske zrake (elektromagnetsku energiju) u svim smjerovima odjednom, osiguravajući mogućnost istodobnog praćenja stotina ciljeva. Izvorno razvijen tijekom hladnog rata kako bi američke nosače zrakoplova zaštitio od sovjetskih nadzvučnih protubrodskih vođenih projektila, AEGIS se lako mogao prilagoditi potrebama protubalističke zaštite. Sastavni su dio naoružanja brodova opremljenih AEGIS-om i PZO projektilli

RATNA MORNARICA

**KRSTARICE (CG)**

MISIJA: ZAPOVJEDANJE PZO-OM CIJELE UDARNE SKUPINE; BORBENE ZADAĆE UKLJUČUJU INTEGRIRANI PZO I OBRANU OD PROJEKTILA (IAMD), OBRANU OD BALISTIČKIH PROJEKTILA (BMD), PROTUPODMORNIČKO RATOVANJE (ASW), RATOVANJE PROTIV POVRŠINSKIH CILJEVA (ASUW) I RATOVANJE DALEKODOMETNIM UDARIMA (STW)

SPOSOBNOSTI: NAPREDNI RADARSKI I SONARNI SUSTAVI, MREŽNI SUSTAVI PRIJENOSA PODATAKA I HIGH-TECH ORUŽNI SUSTAVI (STANDARD MISSILE (SM), TOMAHAWK, TORPEDI, TOPOVI SREDnjEG I VELIKOG KALIBRA), UKRCAN HELIKOPTER MH-60 SEAHAWK ZA ASW, ASUW, TRAGANJE I SPAŠAVANJE, PRIJEVOZ TERETA I POTPORU SPECIJALnim OPERACIJAMA

BRZINA: 30+ ČVOROVA

POSADA: 346

**NOŠAČI ZRAKOPLOVA NA NUKLEARNI POGON**

MISIJA: SLUŽE KAO GLAVNI BRODOVI I ZAPOVJEDNA SREDIŠTA UDARNE SKUPINE, OSIGURAVAJU ZRAČNU NADMOĆ I SPOSOBNOSTI ZRAČNOG UDARA, PRUŽAJU OBAVJEŠTJNU, LOGISTIČKU I MEDICINSKU POTPORU UDARNOJ SKUPINI, PROVODE OPERACIJE HUMANITARNE POMOĆI

SPOSOBNOSTI: ZRAKOPLOVNA SKUPINA OD 75 LETJELICA, UKLJUČUJUĆI BORBENE AVIONE, ZRAKOPLOVE ZA RANO UPORIZAVANJE, HELIKOPTERE I ZRAKOPLOVE U POTPORI OSIGURANJA ZRAČNE NADMOĆI; ORUŽNI SUSTAVI UKLJUČUJU PROJEKTILE I ORUŽNE STANICE (CIVS) ZA PZO, STROJNICE KALIBRA 12,7 ZA OBRANU MALIH PLOVILA; OPREMLJENI SU DUGODOMETNIM RADARIMA I SUSTAVIMA ZA ELEKTRONIČKO RATOVANJE ZA RANO UPORIZAVANJE I DETEKCIJU PROTIVNIKA

BRZINA: 30+ ČVOROVA

POSADA: 4539

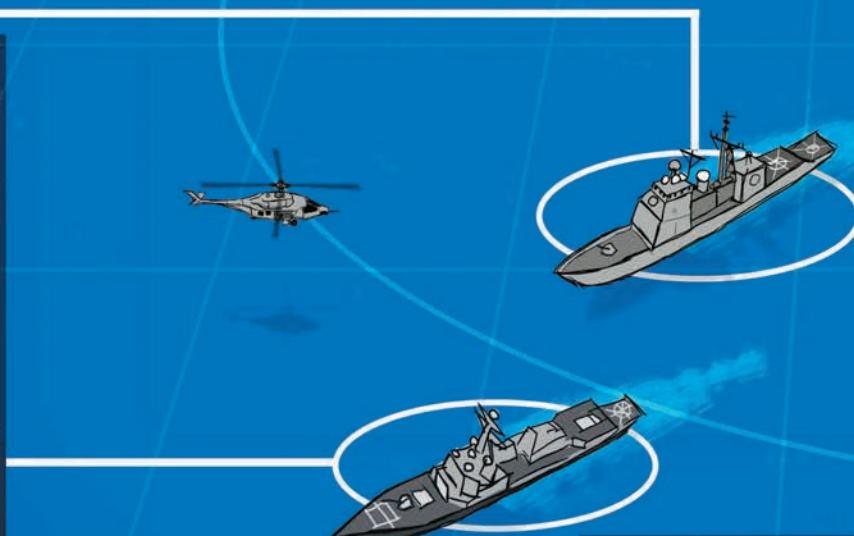
**RAZARAČI (DDG)**

MISIJA: PRUŽAJU UDARNOJ SKUPINI VIŠEMISIJSKE OFENZIVNE I DEFENZIVNE SPOSOBNOSTI; BORBENE ZADAĆE UKLJUČUJU INTEGRIRANI PZO I OBRANU OD PROJEKTILA (IAMD), OBRANU OD BALISTIČKIH PROJEKTILA (BMD), PROTUPODMORNIČKO RATOVANJE (ASW), RATOVANJE PROTIV POVRŠINSKIH CILJEVA (ASUW) I RATOVANJE DALEKODOMETNIM UDARIMA (STW)

SPOSOBNOSTI: NAPREDNI RADARSKI I SONARNI SUSTAVI, MREŽNI SUSTAVI PRIJENOSA PODATAKA I HIGH-TECH ORUŽNI SUSTAVI (STANDARD MISSILE (SM), TOMAHAWK, TORPEDI, TOPOVI SREDnjEG I VELIKOG KALIBRA), UKRCAN HELIKOPTER MH-60 SEAHAWK ZA ASW, ASUW, TRAGANJE I SPAŠAVANJE, PRIJEVOZ TERETA I POTPORU SPECIJALnim OPERACIJAMA

BRZINA: 30+ ČVOROVA

POSADA: 303

**ZRAČNA NADMOĆ**

UDARNA SKUPINA NOSAČA ZRAKOPLOVA AMERIČKE RATNE MORNARICE

UDARNA SKUPINA U KRATKOM ROKU PRUŽA ZAPOVJEDNIKU FLEKSIBILNE SPOSOBNOSTI ZA PROJEKCIJU NEPREKIDNE MORNARIČKE SILE I BORBENO PREŽIVLJAVANJE. ZAPOVJEDNIK TIME MOŽE OBLIKOVATI OPERATIVNO OKRUŽJE, ODGOVARATI NA KRIZE TE ŠTITITI INTERESE SAD-a I SAVEZNIKA OD BILO KOJE PRIJETNJE

7,500
MORNARA I MARINACA

75
ZRAKOPLOVA (PROSJEČNO)

5
F-20 HAWKEYE

5
EA-18G GROWLER

F/A-18E/F
V/VI F-35C

MH-60R/S SEA HAWK
HELIKOPTERA

C-2A GREYHOUND

4-6
RAZARAČA



1
KRSTARICA

1
NOSAČ ZRAKOPLOVA NA NUKLEARNI POGON

10 UDARNIH SKUPINA
NOSAČA ZRAKOPLOVA
AMERIČKE RATNE
MORNARICE

PROTUPODMORNIČKO
RATOVANJE

RATOVANJE PROTIV POVRŠINSKIH PLOVILA

PZO

OBRANA S BRODOVA



RATNA MORNARICA

Foto: US Navy



Standard, koje američka mornarica kontinuirano razvija već 54 godine (od sustava RIM-2 Terrier). Najveća je prednost te kombinacije činjenica da se nalazi na brodovima, što joj omogućuje brzo razmještanje na potencijalna krizna žarišta.

Rezultat je AEGIS BMD (Ballistic Missile Defense) Weapon System, koji integrira radar SPY-1 i vertikalne lansere MK 41 iz kojih se lansiraju vođeni projektili SM-3. Uz navedeno ide i najsvremeniji zapovjedno-nadzorni sustav, koji brodovima opremljenim AEGIS-om omogućuje tehnologiju izravnog pogotka tijekom presretanja i uništavanja balističkih projektila malog i srednjeg dometa. Iako još uvijek nemaju mogućnost njihova uništenja, brodovi opremljeni sustavom AEGIS mogu otkriti i pratiti i interkontinentalne balističke projektilte te dosta precizno odrediti položaj njihovih ciljeva. Prikupljene i obrađene podatke potom šalju drugim elementima sustava BMD.

JAPANSKO OPREMANJE

Trenutačno su poboljšanja na AEGIS-u usmjerenja na ugradnju suvremenijeg radara SPY-6(V)4, i poboljšanje rada sustava za kontrolu naoružanja kako bi se omogućilo pogađanje ciljeva i na visinama izvan Zemljine atmosfere. Naime, balistički projektil potrebno je otkriti i identificirati na znatno većoj udaljenosti i visini nego konvencionalne ciljeve u zraku. Osim toga, ako se uništenje ne obavi na početnom ili barem srednjem dijelu putanje balističkog projektila, doći će do razdvajanja glavnine projektila i bojne glave ili povratnog modula (u kojem se na-

X-47B, prototip borbené bespilotne letjelice, na testiranjima se pokazao izvrsnim, no to mu nije pomoglo da stigne do operativne uporabe

lazi više bojnih glava). Oni se moraju detektirati kao takvi i kontinuirano pratiti usprkos prisutnosti većeg broja dijelova projektila, pa čak i mamaca.

SPY-1/SPY-6(V)4 mora navoditi projektil SM-3 na cilj tako da, optimalno, na vrijeme izračuna točku presretanja i udari u cilj pri brzini od 4000 m/s na udaljenosti od 300 km od broda. Navođenje u završnoj fazi leta na sebe preuzima infracrveni sustav. Radar mora tijekom navođenja istodobno pratiti povrtni modul (ili bojnu glavu) i sam projektil. Kako oba leta vrlo velikim brzinama, obavljanje BMD zadaća zahtijeva da se radaru SPY-1 poveća volumen motrenja. Osim toga, nužno je instalirati nove računalne programe koji mogu podržavati navođenje SM-3 projektila te ugraditi sustav za održavanje neprekidne veze između AEGIS-a i projektila tijekom leta. Najnovija inačica RIM-161D (SM-3 Block II) duga je 6,55 m i promjera tijela 53,3 cm. Masa u trenutku lansiranja iznosi tonu i pol. Četiri stupnja projektila dostatna su za najveći domet do 2500 km.

Američki brodovi opremljeni AEGIS sustavima dopunjени BMD mogućnostima već se dulje vrijeme raspoređuju oko potencijalno opasnih područja, prije svega u blizini Sjeverne Koreje. Zbog straha od napada sjeverokorejskih balističkih projektila, japska mornarica izgradila je početkom devedesetih godina četiri razarača klase Kongo, koji su gotovo jednak američkim razaračima klase Arleigh Burke. Opremljeni su borbenim sustavom AEGIS, radarom AN/SPY-1D te projektilima Standard SM-3. To znači da i američka i japska mornarica već imaju u naoružanju projektile površina-zrak koji su više nego sposobni uništavati balističke projektilte srednjeg i velikog dometa jednakih značajki kakve imaju kineski protubrodski projektili DF-21D i DF-26, te njihova prijetnja za nosače zrakoplova nije ni približno tako velika kako su neke analize pokušale prikazati. Zapravo je manja nego od nadzvučnih protubrodskih projektila koji bi bili lansirani iz podmornice u zaronu s relativno kratke udaljenosti (recimo manje od 100 km) od cilja.

PREVELIKI NOSAČI ZA PREMALO AVIONA

Američki Ured za procjenu troškova i evaluaciju programa (Office of Cost Assessment and Program Evaluation – CAPE) u obrazloženju prijedloga otpisa dvaju nosača zrakoplova (vidi prvi dio teksta, HV 609), kao jedan od glavnih razloga navodi vrlo visoku cijenu gradnje i operativnih troškova. I nije daleko od istine.

Admirali američke mornarice od kraja Drugog svjetskog rata teže izgradnji što većih nosača zrakoplova. Od raspada

Foto: Paul-David Cottais / Marine nationale / Défense





SSSR-a i okončanja hladnog rata na njih ukrcavaju sve manje borbenih aviona, koji su sve skuplji. Trenutačno tipičnu zrakoplovnu skupinu na nosaču čine 44 višenamjenska borbena aviona, pet letećih radara, pet aviona za električko djelovanje, 19 helikoptera i dva tiltrotora ili transportna aviona, ukupno 75 letjelica na nosačima duljima od 300 metara i istisnine veće od 100 000 tona. Stvarni je kapacitet znatno veći, a najveći čak 120 letjelica. No tad su letna paluba i hangar doslovno popunjeno do zadnjeg miliimetra te je rad znatno otežan.

Cijena "gole" gradnje jednog nosača klase Ford kreće se oko 13 milijardi dolara. Kad bi neka vrlo bogata država, recimo Japan, odlučila da joj je potreban takav nosač, ukupni troškovi uvođenja u operativnu uporabu bili bi otprilike 100 milijardi dolara. Te troškove američka mornarica bilježi u drugim programima pa nisu posve vidljivi. Tako se troškovi razvoja palubnog višenamjenskog borbenog aviona F-35C vode kroz posebni program Joint Strike Fighter (JSF), izravno financiran iz Pentagonova proračuna. CAPE je potpuno u pravu kad kaže da bi se trebala razmotriti mogućnost da se preveliki i preskupi nosači klase Ford uskoro zamijene manjim. Francuski no-

**F-35C Lightning II
na palubi nosača
USS "George
Washington".
Dug i skup razvoj
te letjelice izazvao
je niz rasprava u
SAD-u**

sač zrakoplova na nuklearni pogon "Charles de Gaulle" dug je 261,5 m i istisnine 42 000 t, a letna skupina ima 40 zrakoplova. Britanski nosači klase Queen Elizabeth dugi su 280 m i istisnine 65 000 t. Tipična letna skupina sastoji se od 40 zrakoplova, ali najveći je kapacitet 72. Manji nosači znače manje troškove gradnje a i manji su cilj, barem po logici CAPE-a.

PROBLEMI I NEDOSTACI LETNE SKUPINE

Američka ratna mornarica nakon što je iz operativne uporabe povučen F-14 Tomcat nije pokrenula razvoj njegova nasljednika. Političke okolnosti s kraja XX. i početka XXI. stoljeća nisu uvjetovale pokretanje tako skupog programa. Dapače, ubrzo su odustali i od proizvodnje najnaprednijeg borbenog aviona na svijetu F-22 Raptora.

Tako su na letnim palubama nosača ostali samo Hornets i razvijena je njihova naprednija inačica F/A-18E/F Super Hornet. To je odličan višenamjenski borbeni avion, ali ne tako dobar lovac. Problem je nastao kad je sve više zemalja počelo kupovati ruski Su-27 i njegove inačice. Mnoge od njih bile su potencijalne protivnike SAD-a. U bliskoj zračnoj borbi Su-27 nadmoćan je u odnosu na Hornet, a naprednija avionika u američkom avionu to je samo djelomično anulirala. Prvi put od Drugog svjetskog rata tehnička se nadmoć američkih palubnih borbenih aviona počela smanjivati.

Kako nije razvijena zamjena za F-14 koja bi bila na razini F-22, jedina je mogućnost bio program Joint Strike Fighter (JSF) s tri inačice: F-35A (za zrakoplovstvo), F-35B (za Marinski korpus) i F-35C (za nosače zrakoplova). Kad su se postavljali prioriteti, razvoj F-35C bio je na zadnjem mjestu, prije svega zato što se očekivalo da će strani kupci naručivati druge dvije inačice. Problem s razvojem i početkom serijske proizvodnje doveo je do velikog kašnjenja u testiranjima i uvođenja u operativnu uporabu pa je F-35C tek u veljači 2019. dobio sposobnost

RATNA MORNARICA

ograđene operativne uporabe. Golema sredstva i vrijeme utrošeni na razvoj F-35 snažno su utjecali na razvoj drugih programa, pa i onih povezanih s nosačima. Neki nisu ni počeli, neki su prekinuti, a neki su imali neobične smjerove razvoja.

Najbolji su primjer potonjem bespilotne letjelice MQ-25 Stingray. Program je trebao razviti veliki borbeni avion bez posade i tako je i počeo, no završava letjelicom koja će umjesto izvršavanja najsloženijih i najopasnijih borbenih zadaća služiti tek kao leteća cisterna za F-35.

PREKINUTI PROGRAM

Primarna zadaća Stingraya bit će povećanje borbenog poljuma dje-lovanja F-35C, koji bez dopune goriva u zraku iznosi oko 1100 km, i to za unaprijed poznate ciljeve na poznatoj poziciji. Kako američki admirali žele nosače zrakoplova što više udaljiti od zone djelovanja, moraju povećati dolet F-35C. Osnovni zahtjev za prvu palubnu bespilotnu leteću cisternu bila je mogućnost prekrcaja barem 6800 kg goriva na udaljenosti od barem 500 nautičkih milja (926 km), što bi trebalo biti dosta dobro za četiri do šest aviona.

Oko Stingraya sve je nekako tajnovito. Ni Boeing, ni Pentagon, ni mornarica nisu objavili čak ni podatke o dimenzijama. Nema ni najosnovnijih službenih podataka o duljini i rasponu krila, a kamoli o masama. No, poznato je da je po općim značajkama MQ-25 svojevrstan korak unazad u odnosu na X-47B, prototip borbene bespilotne letjelice kojom je program i počeo. U obliku letećeg krila, bila je relativno mala s duljinom od 11,63 m i rasponom krila od 18,92 m. Kako nije bilo potrebno osigurati smještaj za pilota, projektanti su mogli projektirati letjelicu vrlo malog radarskog odraza, dvostruko manjeg u odnosu na F-35. Letna testiranja bila su toliko uspješna da je umjesto predviđe-

**Okret nosača
USS "Gerald R. Ford"
pri punoj brzini.
Bez obzira na sva
razmatranja, ako
barem pet plovila
te klase postane
operativno, era
super nosača trajat će
barem do 2080-ih**



Foto: US Navy

nih 50 letova bilo dovoljno 16, a 2013. obavljena su polijetanja i slijetanja s nosača. Troškovi cijelog programa iznosili su "samo" 813 milijuna dolara pa je proizvođač Northrop Grumman očekivao da će dobiti sredstva za razvoj još naprednijeg X-47C, koji je trebao dokazati borbenu uporabljivost. Zbog toga je trebao biti znatno veći od X-47B i imati korisnu nosivost od najmanje 4500 kg. Međutim, program je prekinut.

POSADA NAPUŠTA PLOVILO

Svi su svjetski mediji u veljači 2020. prenijeli dio izlaganja Elona Muska koje je održao u dvorani punoj pilota američkog zrakoplovstva: ustvrdio je da su borbeni avioni s pilotima prošlost te da je budućnost u bespilotnim letjelicama. Na sličnom su tragu i CAPE-ove preporuke. Američka ratna mornarica trebala bi u operativnoj uporabi zadržati 80 do 90 velikih ratnih brodova (nosači, krstarice i razarači), te od 55 do 70 malih (Littoral Combat Ship (LCS) i nove fregate). Posebno se preporučuje ubrzani razvoj i gradnja ratnih brodova bez posade odnosno s minimalnom posadom. Prijedlog je da se do 2030. izgradi čak 355 takvih plovila. Jedan je od kandidata podvodno plovilo Orca koje je razvila tvrtka Boeing, dugo 15,54 m i istisnine oko 50 t. Doplov mu je oko 7500 nautičkih milja iako će u borbenim uvjetima zbog nošenja naoružanja pasti na oko 6500. Autonomija djelovanja čak je šest mjeseci, a pogon je jednak kao kod dizelsko-električnih podmornica – baterije koje se pune s pomoću agregata. Doplov na baterijama veći je od 150 nautičkih milja pri krstarećoj brzini ne veći od tri čvora. The Drive navodi podatak da je najveća dubina zarona čak 11 000 stopa (3352,8 m). Orca će se moći naoružati minama, teškim vođenim torpedima Mk.48 i lakim vođenim torpedima Mk.46. Najveća je prednost Orce mogućnost djelovanja duboko u protivničkim vodama, ponavljajući neposredno ispred njegovih pomorskih baza. Američka ratna mornarica naručila je četiri sustava Orca XLUUV (Extra Large Unmanned Undersea Vehicle), koji će poslužiti kao prototipovi za testiranja.

Iako su podvodna plovila bez posade najopasnija i najubojitija, moguće je razviti i slična površinska. Američka ratna mornarica najdalje je otišla u razvoju besposadnih plovila namijenjenih otkrivanju i neutralizaciji morskih mina. Najviše ih je razvijeno za uporabu na ne baš uspješnom projektu

Američka ratna mornarica naručila je četiri sustava Orca XLUUV (Extra Large Unmanned Undersea Vehicle), koji će poslužiti kao prototipovi za testiranja

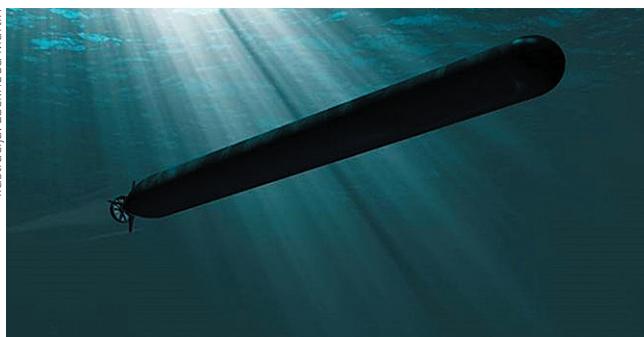




Foto: US Navy

Littoral Combat Ship pa se mora priznati da su ta plovila najuspješnija upravo kao lovci mina. To je prije svega zasluga brojnih sustava za otkrivanje i neutralizaciju.

Američka ratna mornarica kasni s razvojem površinskih borbenih besposadnih ratnih brodova. Kongres je 2019. godine odobrio 209,2 milijuna dolara za gradnju dvaju velikih plovila LUVS (Large Unmanned Surface Vessels), koja će poslužiti za testiranja. Iako je prvotno početak gradnje bio planiran za proračunsku godinu 2020., naknadno je odgođen za 2022. Mornarica je za 2021. zatražila dodatnih 238,6 milijuna dolara za još dva LUVS-a. Istodobno se razvija i program srednjeg plovila MUSV (Medium Unmanned Surface Vehicle). No, to je tek početak vrlo dugog procesa razvoja, testiranja i poboljšanja koji će trajati barem deset godina prije nego što takva plovila postanu operativna.

MANJE JE BOLJE

Američka ratna mornarica trenutačno u operativnoj uporabi ima deset nosača zrakoplova na nuklearni pogon klase Nimitz. Primopredaja najstarijeg od njih, USS "Nimitz" (CVN-68), obavljena je 1975. te je na samom kraju operativnog vijeka koji traje oko 50 godina. Kako je prvi nosač klase Ford, USS "Gerald R. Ford" (CVN-78), kad jednom konačno postane potpuno operativan, zapravo zamjena za već otipisani nosač USS "Enterprise" (CVN-65), Nimitza bi trebao "naslijediti" drugi po redu nosač klase Ford – USS "John F. Kennedy" (CVN-79). U gradnji su moduli

Tiltrotor MV-22B Osprey polijeće s amfibijskog jurišnog broda USS "America". Na palubi se vide V/STOL avioni F-35B. Takvo je rješenje povoljnije, ali manje moćno od kombinacije supernosača i njegove zrakoplovne skupine

za treći nosač klase Ford – USS "Enterprise" (CVN-80), s polaganjem kobilice planiranim za veljaču 2022. godine. U tijeku su pripreme za početak gradnje četvrtog nosača, USS "Doris Miller" (CVN-81), čije je polaganje kobilice planirano za 2026. godinu. Osigurana su proračunska sredstva i za početak gradnje zasad neimenovanog petog nosača, oznake CVN-82, s planiranim polaganjem kobilice za 2027. godinu. Pet nosača klase Ford nije doстатно za zamjenu deset iz klase Nimitz, no ako propisani fiksni broj tih brodova bude jednak, uslijedit će nove narudžbe. Trošak gradnje prvih triju nosača klase Ford iznosi 38 milijardi dolara, tj. oko 12,7 milijardi po brodu. U to je uраčunat trošak izrade planova i razvoj novih brodskih sustava od oko 3,3 milijarde dolara. Zbog toga se očekuje da će troškovi gradnje idućih dvaju nosača biti manji. Međutim, dio američke stručne javnosti (a i one ne baš stručne, ali zato glasne), propitkuje isplativost gradnje tako velikih i skupih brodova. Manji dio zagovara potpuni prestanak gradnje nosača zrakoplova, ali pritom baš i ne nudi suvisle prijedloge zamjena. Veći dio zagovara nastavak gradnje nosača, ali znatno manjih i jeftinijih. Pritom upućuju na britansku klasi Queen Elizabeth iako su ti nosači često vrlo kritizirani, a nisu ni jeftini (opširnije u tekstu Najveći brodovi Njegina Veličanstva, HV 522). Spominje se i francuski nosač na nuklearni pogon "Charles de Gaulle", znatno manji od klase Nimitz i Ford, koji može ukrcati do 40 klasičnih zrakoplova. No opremljen je dvama parnim katapultima pa s njega mogu djelovati i veći avioni kao što su leteći radari. Zagovornici gradnje manjih i jeftinijih američkih nosača predlažu da se umjesto (pre)skupih brodova klase Ford sredstva preraspodijele u gradnju jeftinijih nuklearnih nosača te u veći broj amfibijskih jurišnih brodova s ravnom palubom kao što je klasa America. Njihov je prijedlog da s jeftinijih nuklearnih nosača djeluju veliki avioni kao što su (nužni) leteći radari i bespilotne leteće cisterne, te avioni koji će biti zaduženi za zaštitu flote (F-35C), dok bi s amfibijskih jurišnih brodova djelovali STOVL borbeni avioni F-35B. Osim što bi dodatno štitili borbenu skupinu, osiguravali bi i uništavanje ciljeva na kopnu i morskoj površini. Američki admirali nisu oduševljeni takvim rješenjem, ali ono postaje realnije s obzirom na trenutačnu i buduću ekonomsku situaciju u SAD-u i svijetu...



REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19; u daljnjem tekstu Zakon o službi), članka 4. stavka 2. Pravilnika o kriterijima i postupku odabira osoba koje se upućuju na osposobljavanje za časnika (Narodne novine, br. 158/13) i Plana prijima osoblja za 2020. godinu, KLASA: 022-03/20-42/01, URBROJ: 50301-29/23-20-2 od 27. veljače 2020., Uprava za ljudske potencijale Ministarstva obrane raspisuje

JAVNI NATJEČAJ za prijam kandidata/kandidatkinja za časnike/časnice

Izrazi koji imaju rodno značenje u ovom tekstu javnog natječaja odnose se jednakno na muški i ženski rod.

Ministarstvo obrane prima 34 (trideset četiri) kandidata za časnike i to:

1. do 15 (petnaest) doktora medicine
2. jednog doktora dentalne medicine
3. do 2 (dva) doktora veterinarske medicine
4. do 3 (tri) magistra psihologije
5. do 3 (tri) magistra prava
6. do 10 (deset) kandidata za popunu roda veze, kiber / IT stručnjaka: (stručni prvostupnik, sveučilišni prvostupnik, stručni specijalist, magistar inženjer, sveučilišni magistar) za popunu roda veze, sljedećih vrsta studijskih programa, odnosno zvanja:
 - preddiplomski stručni studij: stručni prvostupnik (baccalaureus) informatike, stručni prvostupnik (baccalaureus) informacijske tehnologije, stručni prvostupnik (baccalaureus) inženjer informacijske tehnologije, stručni prvostupnik (baccalaureus) inženjer elektrotehnike, stručni prvostupnik (baccalaureus) poslovne informatike
 - preddiplomski sveučilišni studij: sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) inženjer elektrotehnike i informacijske tehnologije, sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) inženjer računarstva, sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) informatike, sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) informatike i tehničke
 - stručni diplomski studij: stručni specijalist inženjer elektrotehnike, stručni specijalist inženjer informacijske tehnologije
 - sveučilišni diplomski studij: magistar inženjer elektrotehnike, magistar inženjer računarstva, magistar inženjer informacijske i komunikacijske tehnologije, magistar inženjer elektrotehnike i informacijske tehnologije, magistar inženjer elektronike i računalnog inženjerstva, magistar inženjer komunikacijske i informacijske tehnologije, sveučilišni magistar informatike, magistar računarstva i matematike, magistar edukacije fizike i matematike.
7. Kandidati za ponovni prijam u skladu s člankom 34.b. Zakona o službi, isključivo na nepotpunjena mjesta ako kandidata za popunu nekog od zanimanja od 1. do 6. ne bude za popunu traženog broja, najviše do ukupno traženog broja.

Kandidati moraju ispunjavati opće uvjete za prijam u Oružane snage Republike Hrvatske propisane člankom 34. Zakona o službi.

U službu u Hrvatsku vojsku ne može biti primljena osoba za čiji prijam postoje zapreke iz članka 35. Zakona o službi.

Dobna ograničenja

Kandidati mogu imati najviše navršenih 30 godina života do kraja 2020. godine. Dobno ograničenje ne odnosi se na kandidate koji su doktori medicine i koji imaju završen program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili odslužen vojni rok, odnosno

kandidati koji su doktori medicine i koji nisu završili program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili vojni rok moraju biti vojni obveznici sukladno članku 20. stavku 2. točki 1. Zakona o obrani (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 27/16, 110/17 i 30/18). Kandidati za ponovni prijam u skladu s člankom 34.b. Zakona o službi, odnosno osoba kojoj je djelatna vojna služba prestala na osobni zahtjev uz častan otpust bez prava na mirovinu, ako nije starija od 40 godina života do kraja 2020. godine.

Kandidati koji nisu završili program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili vojni rok bit će upućeni u kolovozu 2020. na dragovoljno vojno osposobljavanje po skraćenom programu.

Nakon uspješnog završetka dragovoljnog vojnog osposobljavanja kandidati za časnike bit će upućeni na Temeljni časničku izobrazbu.

Nakon završetka časničke izobrazbe kandidati će biti primljeni u djelatnu vojnu službu, bit će im dodijeljen prvi časnički čin i bit će raspoređeni na časničku dužnost. Kandidatima za časnike koji su doktori medicine dodjeljuje se časnički čin natporučnika, a kandidatima za časnike koji su doktori medicine specijalisti grane medicine dodjeljuje se čin bojnika.

Kandidati za ponovni prijam u skladu s člankom 34.b. Zakona o službi izravno se raspoređuju na dužnost u skladu s osobnim činom i osposobljenošću.

Mjesto osposobljavanja i mjesto službe: teritorij Republike Hrvatske.

Svi kandidati uz vlastoručno potpisano prijavu moraju priložiti:

- životopis
- dokaz o odgovarajućem stupnju obrazovanja (preslika diplome)
- potvrdu odnosno ispis iz elektroničkog zapisa podataka iz područja radnih odnosa koji vodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- dokaz o državljanstvu RH (preslika domovnice ili osobne iskaznice)
- dokaz da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak (ne stariji od 6 mjeseci).

Prije upućivanja na osposobljavanje kandidati prolaze posebni odabirni postupak. Kriteriji i postupak za utvrđivanje uvjeta propisani su Zakonom o službi, Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15) i Pravilnikom o kriterijima i postupku odabira osoba koje se upućuju na osposobljavanje za časnika (Narodne novine, br. 158/13).

Ministarstvo obrane isključivat će tijekom odabirnog postupka kandidate koji nisu ispunili neke od uvjeta.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb. Dodatne informacije kandidati mogu dobiti na tel.: 01/3784-636 i 01/3784-814.

Rok za podnošenje prijave na natječaj je 14 dana od objave u Narodnim novinama.



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i članka 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), raspisuje se

JAVNI NATJEČAJ ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

U akademskoj godini 2020./2021. u status kadeta/kadetkinja u jesenskom upisnom roku bit će primljeni kandidati/kinje upisani na prvu godinu sveučilišnog preddiplomskog studija na:

SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

- preddiplomski sveučilišni studij
- Vojno inženjerstvo – do 70 kandidata/kinja.**

Rok za podnošenje prijava je **14. kolovoza 2020.**

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 1998. godine ili mlađi
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija (u drugom upisnom roku u rujnu 2020.)
- ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Kandidati/kinje prijavljaju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnim uredu za upis na sveučilišni studij i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnja za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

Pismene prijave trebaju sadržavati:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobilera
- presliku osobne iskaznice
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnom uredu za upis na sveučilišni studij u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 13/14, 134/15 i 138/15).

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upisu prvu godinu redovitog studija u drugom upisnom roku u rujnu 2020.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima natječaja koji raspisuje Sveučilište u Zagrebu.

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upisu sveučilišni studij iz ovog natječaja bit će početkom rujna 2020. godine pozvani na pripremni kamp.

Nakon odabirnog postupka i upisa na sveučilišni studij kandidati/kinje po pozivu Ministarstva obrane obvezni su dostaviti:

- izvornik ili ovjerenu presliku rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole
- podatke o broju žiroračuna i banci.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13, 5/17 i 55/19.).

Nakon završenog preddiplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, profesionalnog razvoja i sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na tel. 01/3784-812 i 01/3784-814 te u područnim odjelima odnosno područnim odsjecima za poslove obrane.

RAZVOJ ODORA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE

SUSTAVNO UVODENJE SLUŽBENIH ODORA

TEKST

Marin Sabolović

Prvo sustavno uvodenje odora najavio je i Hrvatski vojnik u svojem 27. broju iz prosinca 1992. godine, gdje je navedeno da će 300 časnika prve odore obući uoči Božića. Međutim, odore su pričekale siječanj 1993., kad su se prigodom prvog nastavnog dana Zapovjedno-stožerne škole Hrvatske vojske prvi put i službeno koristile

Časopis Hrvatski vojnik temeljni je izvor informacija, fotografija i kronika za knjigu *Odoroslovje hrvatskih oružanih formacija 1990. – 1996.*, ali zbog nedostatka upravo prosinačkog broja iz 1992. godine u Znanstvenoj knjižnici u Zadru, ključni je izvor ostao neprelistan. Simptomatično, prva rečenica članka *Povratak hrvatske vojničke odore* meritum je važnosti odore, koja je toliko puta naglašena u spomenutoj knjizi. U rečenici stoji kako: “(...) prepoznatljivost svake vojske u svijetu ogleda se prije svega u odorama koje nose njeni pripadnici. Doduše, ratne odore su danas gotovo svuda maskirne, ali one službene i svečane posebnost su koja govori o karakteru vojske, državi kojoj pripada, narodu koji je čini.”

Koji je povod uvođenja odora nije poznato. Je li riječ o svijesti za potrebom imanja službenih odora ili, kako neki izvori tvrde, uvođenju odora radi skorog prvog sudjelovanja Oružanih snaga Republike Hrvatske na međunarodnom vojnom hodočašću u Lurd? No, neće se obistiniti navod iz 27. broja Hrvatskog vojnika o uvođenju odora uoči Božića 1992., nego



će biti prvi put korištene u siječnju 1993. godine. Uzori za izradu, kako je u članku prosinčkog broja Hrvatskog vojnika navedeno, odore su SAD-a, Ujedinjenog Kraljevstva i Njemačke, a izvršen je uvid u jednu privatnu zbirku odora koja je također imala važnu ulogu. To svjedoči o važnosti kolekcionara, zbirki i muzeja koji, s druge strane, nemaju toliki afinitet prema odorama.

Autorice odora poznate su iz prethodnih članaka: Latica Ivanišević, Dženisa Medvedec-Pecotić i Ika Škomrlj. Dizajneri tehničkih rješenja i obuće bili su Ksenija Hanatko i Zlatko Ivanković, a autori znakovlja Nenad Martić i Božo Kokan. U članku se navode činovi za službenu odoru na narame-nicama i na nadlaktici za svečanu, no svečana i službena u načelu su jednake odore. Tu će službenu odoru do vojnog hodočašća u Lurd koristiti i HKoV i HRZ i PZO pa ju je ispravno nazvati odorom OSRH. U ilustraciji je zamišljeno korištenje kaputa kakav je nosio brigadir Krešimir Kašpar, opisanog u prethodnom članku. Kaput, međutim, nije uveden u službenu upotrebu nego se koristio samo mantil. Svečana odora trebala je sadržavati već spomenute oznake činova na nadlakticama i opasač, s fotografije onakav kakav je koristio brigadir Kašpar, no ni njegovo uvođenje nije realizirano. Na ilustraciji se vidi i tip bluze s ušivenim trakama na struku odore i ušivcima na ramenima, koja će u službenu upotrebu ući sredinom 1993. godine. Nije poznato je li to zapravo svečana odora, no iz nekog se razloga u isto vrijeme koriste dva tipa bluze. U idućem broju bit će obrađene te odore i kronika njihova korištenja.

**Prikaz odore i
ilustracija
Kreša Hlebeca
u 27. broju
Hrvatskog vojnika**



DOMOVINSKI RAT

Foto: Siniša Hrg

TEKST
Boris Gregurić

ŠPARETI IZ SISKA

Nedugo nakon izbijanja otvorenog rata, u ljetu 1991., u Hrvatskoj se počinju zaštićivati i oklopljivati vozila policije i Zbora narodne garde radi sigurnijeg djelovanja na područjima zahvaćenim srpskom pobunom. Jedno od središta izrade improviziranih oklopnih vozila bio je Sisak



U Sisku je oklopljivanje vozila predložio policijac Tomislav Dedić, a omogućio ga je direktor JANAFA-a, ujedno zapovjednik sisačkog 57. samostalnog bataljuna ZNG-a Antun Bobetko. Od kraja srpnja do početka listopada 1991. godine Dedićeva je radna skupina za sisačke postrojbe oklopila u JANAFA-u 14 vozila, pola s kotačima, a pola s gusjeničnim podvozjem. Većinu gusjeničara činili su nekadašnji vojni minopolagači tipa GJ-800B. Nakon što su ranih osamdesetih povučeni iz naoružanja Jugoslavenske narodne armije, dio su kupile šumarije i privatne osobe za radove u šumi i na polju. Uoči rata ih je u selima oko Siska i u Turopolju još bilo petnaestak.



Oklopljivanje jednog GJ-a u JANAF-u, oko 25. kolovoza 1991. Plašč kupole (sprijeda desno) izrađivan je u susjednom pogonu INA-e jer u JANAF-u nije bilo stroja za savijanje debelog lima

Do sredine kolovoza u JANAF-u je prikupljeno devet "gejota". Većina ih je bila zapuštena i neispravna. Dva nije bilo moguće popraviti i poslužili su kao izvor dijelova, dok su ostali pregledani i servisirani, nakon čega im je na podvozju izrađivano novo oklopno tijelo. Zbog izgleda, a i načina izvedbe, jedan je pripadnik sisačkog 57. samostalnog bataljuna ZNG-a oklopne GJ-e nazvao *Šparetim* (štедnjacima).

Špareti su se pokazali vrijednim borbenim sredstvom. Na ravnom terenu postizali su brzinu od oko 60 km/h, a u njima se moglo voziti desetak ljudi. Oklop od dva sloja čeličnog lima djelotvorno ih je štitio od pješačkog naoružanja, a jedanaest puškarnica s kliznim poklopциma omogućavalo je pregled i pokrivanje vatrom cijelog prostora oko vozila. Prva dva transportera imala su na krovu otvor za djelovanje težim naoružanjem, no od trećeg nadalje na krov je ugrađivana kupola sa strojnicom. Hodni dio vozila štitele su zavjesice od armirane gume.

DOMOVINSKI RAT

Foto: Siniša Hrg



s kliznim poklopциma omogućavalo je pregled i pokrivanje vatrom cijelog prostora oko vozila. Prva dva transporterja imala su na krovu otvor za djelovanje težim naoružanjem, no od trećeg nadalje na krov je ugrađivana kupola sa strojnicom. Hodni dio vozila štitile su zavjesice od armirane gume. Prva dva oklopna gusjeničara dovršena su 13. kolovoza. Jedan je odmah predan 2. bataljunu 2. brigade ZNG-a na položaju u selu Komarevu. Drugi je dodijeljen 57. samostalnom bataljunu, no kako je osposobljavanje njegova osnovnog naoružanja, bestrzajnog topa M60, potrajalo još desetak dana, iz JANAFA je odvezen kad i sljedeća dva GJ-a – po jedan za 2./2. br. i za 57. sb. Treći par gusjeničara, dovršen potkraj kolovoza, dobila je tek ustrojena 120. brigada ZNG-a.

Ta brigada nije dugo koristila svoje transportere. Već 8. rujna prevezeni su

**Tek dovršen
peti oklopnji
GJ-800B
prije predaje
120. brigadi
HV-a**

s obrambenih položaja u okolini Siska u Hrvatsku Dubicu, da bi idućeg dana poveli kolonu ZNG-a i policije u proborj okruženja Hrvatske Kostajnice. Kod lokacije Šuplji kamen dočekala ih je zasjeda. Jedan je gusjeničar primio dva pogotka, koja mu nisu nanijela ozbiljniju štetu, no zatekao se na neobranjivom položaju i ljudstvo ga je moralno napustiti. Prije povlačenja uništili su ga eksplozivom. Drugim se gusjeničarom izvlačilo ranjenike dok mu motor nije *zakuhao*, nakon čega je pod vatrom napušten. Akcija je obustavljena i hrvatske snage su se povukle. Pobunjenici su popravili napušteni GJ-800 i neko ga vrijeme koristili u središtu za obuku svoje specijalne policijske jedinice u selu Komogovini.

Oklopni GJ-i 2. brigade i 57. samostalnog bataljuna ZNG-a nastavili su djelovati na crtama obrane Siska prema Petrinji i u Komarevu. Korišteni su i u većim borbenim akcijama: prvi gusjeničar već 22. kolovoza u pokušaju probora do Sunje, a više njih u kasnijim pratnjama konvoja za okruženo Topusko i u blokadi objekata JNA na sisačkom području. Samo je jedan nakratko izbačen iz stroja: GJ s bestrzajnim topom lakše je oštećen 16. rujna, u zračnom napadu tijekom blokade kasarne JNA "Šašna Greda" – no tek nakon što je preciznim pogotkom uništo paljbeni položaj protuzrakoplovnog topa. Već idućeg dana popravljen je i vraćen u Komarevo.



Foto: Zlatko Iakovčić

Zadnji upotrebljivi GJ-800B nije oklopljen u JANAFA-u, nego je predan radnoj skupini ZNG-a Petrinja, koja ga je popravila i oklopila u selu Dužici. Radovi na njemu završeni su 4. listopada. Dotad je Petrinja bila izgubljena, a pokušaj upotrebe vozila u obrani "nebojanskog džepa" nije uspio jer je bilo preteško da bi prešlo pontonski most na Kupi. Umjesto toga pri-dodano je snagama koje su držale u blokadi kasarnu JNA u selu Žažini.

Oklopni GJ-i ostali su na crtama obrane Siska sve do razmještanja snaga UN-a na Banovini u proljeće i ljetu 1992., nakon čega su povučeni u baze postrojbi. Jedan je, na zahtjev zapovjednika Južnog bojišta generala Bobetka, već u travnju 1992. upućen u Hercegovinu kao pomoć Hrvatskom vijeću obrane. U jesen 1993. kod Konjica ga je zarobila Armija Republike Bosne i Hercegovine.

Po uzoru na sisačke oklopne GJ-e, dva su vozila tog tipa u ljetu 1992. oklopljena u trogirskom brodograđilištu za HVO Livno.

Sačuvan je samo jedan, petrinjski oklopni GJ-800B. Nalazi se u izložbenom postavu Domovinskog rata Gradskog muzeja Sisak u nekadašnjoj vojarni "Barutana".

U Domovinski rat Hrvatska je ušla praktički ne-naoružana. Hrvatske snage u nuždi su bile prisi-ljene za borbu koristiti najraznovrsnija priručna i provizorna sredstva te je početno razdoblje rata obilježio iznimno širok spektar borbenih sredstava domaće izrade.

Te improvizacije iznimno su vrijedno svjedočanstvo stvaranja samostalne hrvatske države i njezinih Oružanih snaga. Kako bi ono ostalo trajno zabilježeno, pokrenuto je prikupljanje podataka o borbenim sredstvima korištenim u Domovinskom ratu, s posebnim naglaskom na sredstva domaće izrade. Ovom prilikom djelić prikupljene grade prezentiramo na stranicama Hrvatskog vojnika; to i nadalje namjeravamo činiti.

No prikupljanje podataka nije moguće bez sudje-lovanja onih koji su navedena sredstva izradivali i koristili. Stoga sve čitatelje koji o njima imaju informacije – svjedočanstva, zapise, fotografije i videograđu – pozivamo da nam se javite na e-mail tehnika.91do95@gmail.com u cilju bilježenja naše zajedničke povijesti.



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 27. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj: 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i članka 10. Pravilnika o vojnim specijalistima (Narodne novine, broj: 41/17), a u skladu s Izmjenama i dopunama Popisa posebnih specijalističkih znanja vojnih specijalista u Oružanim snagama (KLASA: 033-01/18-01/1, URBROJ: 512-06-18-16 od 26. lipnja 2018.), objavljuje

INTERNI OGLAS za popunu radnih mesta

1. Hrvatska kopnena vojska, Dom Zapovjedništva, **DOČASNIK ZA ODRŽAVANJE**, **VSSp: 31AS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Karlovac – 1 izvršitelj (redni broj 41 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za pješačko naoružanje)
2. Hrvatska kopnena vojska, Bojna veze, **DOČASNIK ZA RAČUNALNE SUSTAVE**, **VSSp: 18CS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Velika Gorica – 1 izvršitelj (redni broj 11 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika)
3. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **DOČASNIK ZA KORISNIČ-KU POTPORU** **VSSp: 18CS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 1 izvršitelj (redni broj 9 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika)
4. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **TEHNIČAR ZA NAORUŽANJE**, **VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 1 izvršitelj (redni broj 39 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za pješačko naoružanje)
5. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **TEHNIČAR SPECIJALIZIRANI – DEFEKTANT**, **VSSp: 31BS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 1 izvršitelj (redni broj 56 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za vozila na kotačima)
6. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **TEHNIČAR ZA VOZILA**, **VSSp: 31BS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 2 izvršitelja (redni broj 54 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za vozila na gusjenicama)
7. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **TEHNIČAR ZA VOZILA**, **VSSp: 31BS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 1 izvršitelj (redni broj 50 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za vozila na gusjenicama)
8. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **TEHNIČAR ZA NAORUŽANJE**, **VSSp: 31AS31**, narednik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 1 izvršitelj (redni broj 44 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za raketne sustave za vatrenu potporu)
9. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **TEHNIČAR ZA AGREGATE I IZVORE STRUJE**, **VSSp: 31BS31**, narednik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 1 izvršitelj (redni broj 53 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika)
10. Hrvatska kopnena vojska, Topničko-raketna pukovnija, **TEHNIČAR ZA VOZILA**, **VSSp: 31BS31**, narednik vojni specijalist, mjesto službe: Bjelovar – 1 izvršitelj (redni broj 54 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za vozila na kotačima)
11. Hrvatska kopnena vojska, Opslužništvo vojnog poligona "Eugen Kvaternik", **TEHNIČAR ZA VOZILA**, **VSSp: 31BS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Slunj – 1 izvršitelj (redni broj 50 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za vozila na kotačima)
12. Hrvatska kopnena vojska, Opslužništvo vojnog poligona "Eugen Kvaternik", **DOKTOR DENTALNE MEDICINE**, **VSSp: 33BS91**, bojnik vojni specijalist, mjesto službe: Slunj – 1 izvršitelj (redni broj 34 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS časnika)
13. Hrvatska kopnena vojska, Opslužništvo vojnog poligona "Eugen Kvaternik", **MEDICINSKI TEHNIČAR**, **VSSp: 33AS41** nadnarednik vojni specijalist, mjesto službe: Slunj – 1 izvršitelj (redni broj 107 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika)
14. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, **ČASNIK ZA RAKETNE SUSTAVE**, **VSSp: 31KS81**, satnik vojni specijalist / poručnik bojnog broda vojni specijalist, mjesto službe: Žrnovnica – 1 izvršitelj (redni broj 30 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS časnika)
15. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, **RAKETNI TEHNIČAR**, **VSSp: 31KS51**, stožerni narednik vojni specijalist, mjesto službe: Žrnovnica – 1 izvršitelj (redni broj 90 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika)
16. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, **DOČASNICKA ZA ODRŽAVANJE**, **VSSp: 31ES11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Split – 2 izvršitelja (redni broj 70 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika)
17. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, **DOČASNICKA ZA ODRŽAVANJE**, **VSSp: 31FS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Split – 2 izvršitelja (redni broj 75 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za pješačko i za topničko naoružanje)
18. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, **TEHNIČAR ZA NAORUŽANJE**, **VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Split – 1 izvršitelj (redni broj 39 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za vozila na kotačima)
19. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, **TEHNIČAR ZA INFORMATIČKE SUSTAVE**, **VSSp: 31LS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Split – 1 izvršitelj (redni broj 96 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika)
20. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, **TEHNIČAR ZA VOZILA**, **VSSp: 31BS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Split – 1 izvršitelj (redni broj 50 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – tečaj za mehaničara za vozila na kotačima i za autoelektričara za bojna vozila na kotačima).

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati opće i posebne uvjete za prijam u djelatnu vojnu službu propisane Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj: 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19).

Zainteresirani kandidati prijave na interni oglas s dokumentima koji dokazuju da ispunjavaju sve propisane uvjete za prijam u kategoriju vojnog specijalista dostavljaju poštom, preporučenom pošiljkom, Središnjici za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb, **30 dana od dana objave oglasa** u Hrvatskom vojniku.

HP IZDAO PRIGODNU MARKU I ALBUM U POVODU 25. OBLJETNICE BLJESKA I OLUJE

Te 1995. godine munjeviti Bljesak najavljuje veličanstvenu Oluju, u kojoj je oslobođeno više od deset tisuća četvornih kilometara dotad okupiranog područja. Ti dani pobjede, ponosa, ushita i zajedništva ostat će vječno zabilježeni i na hrvatskim poštanskim markama.

Kako bi obilježila 25. obljetnicu vojno-redarstvenih operacija Bljesak i Oluja, Hrvatska pošta izdala je 3. kolovoza posebno izdanje poštanskih maraka i prigodni album. U povodu obilježavanja odbранa je poštanska marka s motivom hrvatske zastave i zrakoplova u preletu. Izdana

je u 250 000 primjeraka, a vrijednost joj je 3,10 kuna. Autor je Dean Roksandić, dizajner iz Zagreba, a korištene su fotografije Tomislava Brandta, urednika fotografije našeg časopisa Hrvatski vojnik. Marka je izdana u hrvatskom arku od 25 maraka i s pet privjesaka u 30 polja, a Hrvatska pošta izdala je i prigodnu omotnicu prvog dana (FDC).

Prigodni album također sadrži sve dosad izdane marke iz serije Hrvatski domovinski rat. Tako su se u njemu našle i marke iz serije Hrvatski domovinski rat. Riječ je o prigodnim markama s

PRIPREMILA
Peta Kostanjšak



ratnim oznakama Tigrova, Gromova, Kuna, Pauka, Sokolova, Puma, Vukova, Kumova, Termita te 1. hrvatskog gardijskog zdruga. Na samom kraju albuma u jednom arku nalaze se marke s oznakama specijalnih jedinica policije.



Prijite na nas i na društvenim mrežama

[facebook](#)

[twitter](#)

[YouTube](#)

[LinkedIn](#)

Sve što vas zanima pišite nas:
hrvojnik@morn.hr